

„Naigrozotnejša knjiga slovenske zgodovine“

»Družinski tednik« je pod naslovom »Narod naš dokazne hrane« priobčil v zadnji številki uvodnik, ki se nam zdi tako tehten, da ga ponatiskujemo. Članek pravi med drugim:

»Človek rad pozablja. Zlasti tisto, kar mu ne godi. To ni nikak greh, dostikrat je celo blagoslov božji. Ni pa blagoslov, narobe, škodljivo je, če kdo tisto, kar je pozabil, proglaša za neresnično in na tej slepomišni laži gradi svojo filozofijo. Posebno škodljivo je, če se v takšno pozabo zaverujejo celi narodi; iz tega se le predrada katastrofa rodi.

Slovenci ne spadamo med tiste, ki bi smeli iti nebržito mimo gornjih misli na dnevni red.

»Slovenski poročevalec« je bil dolgo časa že ne neposredno, vsaj posredno (iz druge roke) glavna »politična« hrana mnogih Slovencev, prav posebno pa se ljubljanskega meščanstva. Isto velja o ostalem ofarskem in komunističnem tisku. Stvar je razumljiva: izdajatelj te »literature« so se razpisovali o narodnosti in obljubljali vsakovrstno svobodo, omahiljivce pa strahovali z grožnjami, o katerih realnosti nekaj časa skoraj ni bil dovoljen tehten dvom.

Kaj vam je iz tistih dob ostalo v spominu, vrli naši »buržuji«?

Tisto, kar vam je godilo — vse drugo je utonilo v pozabljenju. Drugače si vsaj ni moči predstavljati tolikšne politične naivnosti, neorientiranosti in zaslepljenosti (ostali smo pri salonskih izrazih), kakor jo še danes srečamo pri nekaterih naših ljudeh, celo pri razumnih; posebej pri njih.

Obudili vam bomo nekoliko spomin. Ne zato, da bi vas hoteli nasilno prepričati o resničnosti tistega, pred čimer skrivate glavo v pesek; tako daleč naše meščanstvo ne gre. Nego zato, da se ne zdej na takrat, ko boste — kakor vsakdo od nas — klicani na odgovor, ne boste mogli izgovarjati, da vam (ki se »s politiko načelno ne ukvarjate«, kakor tako radi zagotavljate, kadar se čutite stisnjene v kot) nihče ni odprl oči.

Začnimo tam, kjer bi človek dejal, da sta stari in »novi« red drug drugemu najmanj nerazumljiva, t. j. pri poeziji.

V zimi 1941/42 je izšla razmnožena zbirka »pesmi« Mateja Bora (Pavšiča) pod naslovom »Previharimo viharje«. Poleti 1942 je zbirka napredovala že v tiskano in v platno vezano knjižico, ki jo je, kakor se v njej bere, »založilo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet«. Na strani 77 tiskane izdaje berete pesem, naslovljeno na »Partizane«. Njeni prvi dve kitici se glasita:

Razpnete čez ves svet vesalal
Vas bog so: rop, požig, umor!
Divjajte! Kri je zakrivalal
Glavo je dvignil v nas upor!

Hural Rdeči pionirji!
V temelje, oboke —
bombe, ekraziti!
Jutri — rdeči inženirji,
skozi slavoške
novi svet graditi!

Res, ta »poezija« ne more biti ne vam ne nam nerazumljiva. S takšno razgaljeno brutalnostjo je dotlej razen tistih, ki jih je civilizirani svet oblekel v prisilne jopice in spravil na varno v norišnice, ubijal brčzas samo že janski dyonožec. Toda takratni prednik komunističnega pesnika je ubijal iz lakote, ne zaradi ropa, požiga in umora, kakor njegov pozivljenji potomec.

Da ne bo izgovora: ta kri patološkega ubijanja in uničenja, a — ki je veljalo, kakor kronika in statistika z matematično neovrgljivostjo dokazujeta, lastne mu bratu Slovencu, ne Italijanu in Nemcu — je zadavil med našimi zbegnjenimi ljudmi v prvi vojni zimi, ko ni bilo nikjer še niti sledu o tako imenovani »beli gardi«, kaj šele domobranci! Da je tako, hrani narod na prebitek dokazov. Z enim smo vam zgoraj postregli. Signal za bratomorno vojno je prišel iz hribov in gozdov, od »rdečih pionirjev«, ne od »reakcionarjev« iz mest.

Poleti 1942 je slovenska poezija obogatela za zbirko »Slovenske partizanske pesmi«, takisto izdane v režiji »vrhovnega poveljstva slovenskih partizanskih čet«; njih politična »linija« je torej strogo partizanska pravovernost. V zbirki berete n. pr. verzje:

Naglo puško smo zgrabili
in odločno z doma šli,
ko sovjetski so junaki
skupni boj oklicali.

Takrat torej šele, ko so »sovjetski junaki« oklicali »skupni boj! Takrat šele — konec junaja — smo torej mi Slovenci izgubili državo in svobodo, takrat šele smo prišli pod okupatorja in ne že v začetku aprila! Podvizajte se razmišljati o tej logiki, gospoda ljubljanska — izgovor, da teh verzov ne poznate, ne bo veljal, ko bo treba dati obračun.

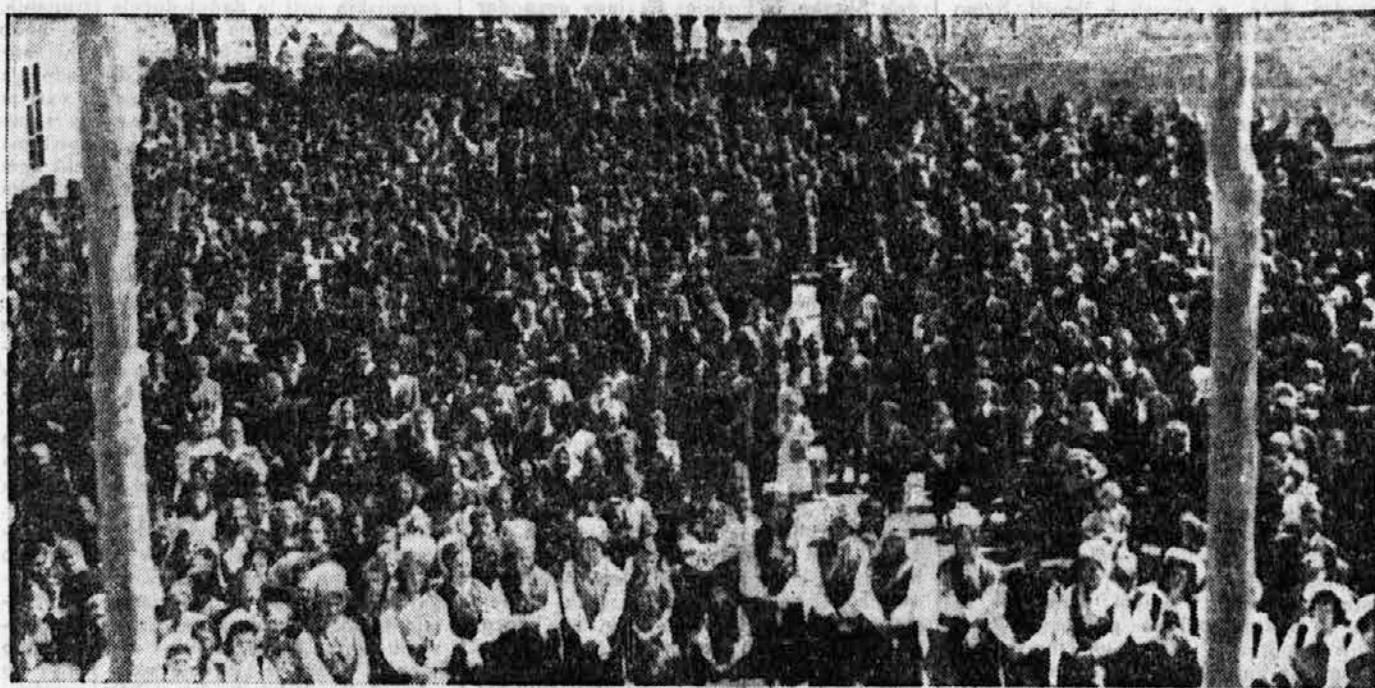
In na drugem mestu:

Na klic Kominterne združite se v čete —
v boj za svobodo, v boj za Sovjete!
Rdeče smo fronte bojevniki ml.

Rdeče fronte torej. Niti besedice o Jugoslaviji, niti besedice o Sloveniji, niti besedice o narodu.

Slovensko partizanstvo je šlo torej v boj ne za našo slovensko, ne za jugoslovansko narodno in socialno svobodo —

Dalje na 2. strani.



Ein Blick auf die imposante antikommunistische Kundgebung in Grosuplje, wo vor den unterkärntner Bauern auch der Präsident General Rupnik sprach. Der Kundgebung wohnten auch andere Vertreter der Behörden, der Landeswehr und der deutschen Wehrmacht bei. — Mogočno protikomunistično zborovanje v Grosupljem, kjer je dolenskim kmetom spregovoril tudi predsednik general Rupnik in so se ga poleg tisočglave množice udeležili tudi drugi odlični zastopniki oblasti, poveljstvo slovenskega domobranstva in zastopstvo nemških oboroženih sil.

Sovjetija - tovarna „novega“ človeka

»Nedavno« je zapisal Alfredo Pimenta, profesor in konservator v državnem arhivu v Lizboni, »sem slišal izrek, ki me je pretresel do dna duše: Se bojiš komunistov? Le čemu? Cerkev je nekoč iz poganov in nevernikov naredila dobre katoličane. Nikar se ne boj komunistov...«

Moral sem si pomesti oči in prepričati, ali morda ne sanjam. Takšni glasovi so podobni zločjem, ki jih spustiš z verige. Število tistih, ki jih je sledil zapeljal tako daleč, da komunizem sicer odklanjajo, Stalina pa vseeno sprejemajo odprti rok, je namreč že zelo veliko...

Alfredo Pimenta je ta stavek zapisal že več kot pred enim letom. Poznal je dobro svoje Evropejce in med njimi tiste pobožne duše, ki bodo celo tedaj, kadar sam zločje bere mašo, prihiteli v cerkev in se gnetle v njej, zraven pa gledale vse skozi naočnike, ki svet postavljajo na glavo.

Mar nimajo vsi Evropejci, kadar govorijo o boljševizmu, pred očmi narobe obrnjen daljnogled? Nemci in vzhodni narodi pa imajo o Stalinu docela drugačno mišljenje. Od leta 1939, sede v prvih klopih. Vsaj 5 milijonov Nemcev je bilo v boljševiški deželi in so si sami ustvarili sodbo o ljudeh, hišah in bolnišnicah, o stanovanjih in cestah, o mestih, železnih in tovarnih; o ljudskih parkih, kolhozih in vojašnicah; o cerkvah, ki so bile spremenjene v kinematografe, o gledališčih, lepah in cementnih spomenikih; o načinu, kako se tam živi, čustvuje in misli; kako se tam uboga. Nemci so v Rusiji videli resnico, ki je močnejša kakor vsa propaganda.

Zakaj je takrat, ko so Fini morali skleniti mir s Sovjeti, iz Karelije zbežalo 420.000 ljudi? Zakaj so kavkaška plemena odšla rajši z Nemci, ko so skrčevali frontno črto, in zakaj so krimski Tataři z Romuni bežali k Sebastopolu? Zakaj je Reval poln beguncem? Zakaj so se poljski uporniki pri Kovlju vrgli v boj proti sovjetskim padalcem, ki so se spustili za nemškimi črtami?

Nak, maše, ki jo Stalin bere narodom, se noče nihče znova udeležiti.

Vzlic vsemu, kar je svetovni tisk zapisal o preobrazbi stalinizma, je vse to pri narodih, ki meje na Sovjetsko Rusijo, izvalilo ljudsko glasovanje, ki pomeni zgodovinsko sodbo.

Mimo tega dejstva ne moremo. Ako Nemci ne bi dobili vojne proti rdeči vojski, bi bila usoda vseh evropskih narodov zapečatenata, in točno je znano, kaj bi se zgodilo z njimi. Prišlo bi do največjih množičnih preseljevanj v vsej zgodovini. Poročila iz Černovic, Rovna, Revala govore o novem pričetku lova na ljudi.

Stalin potrebuje ljudi. Sam je Rooseveltu in Churchillu priznal, da je v te vojni izgubil 18 milijonov mož. Koliko pa jih je poleg tega umrlo od glada ali pa drugače poginilo, tega ni povedal.

Ko še Anglija in Amerika nista bili njegovi zaveznici, so mu Amerikanci pozimi 1940-41. zapisali v breme 500.000 odgnanih Poljakov. Medtem so pa Poljaki to število povisali na poldrugi milijon. Le posameznim drobec teh Poljakov se je posrečilo priti čez perzijsko mejo, o ogromni večini pa nihče ne ve, kje so njihova taborišča ali kje njihovi grobovi. Tudi 12.000 poljskih častnikov v Katynu še ni nihče pozabil.

Sijajno delo izsolanih lovcev na ljudil

60.000 Estoncev je izginilo v Sibiriji. Med njimi je bilo 80 učiteljev, 22 profesorjev tehnične visoke šole in strokovnih učiteljev iz Revala, 20 šolskih nadzornikov, 24 gimnazijcev, 25 lekarnarjev, 23 lekarniških pomočnikov. Ostali so bili kmetje, obrtniki, tehniki, strokovno izurjeni delavci, risarji, monterji, telefonisti, nameščenci, trgovci, kemiki, neizučeni delavci, pomorščaki, pristaniški delavci, natakariji, šoferji, železničarji, poštarji, torej nesrečniki iz vseh poklicev. Veliko več jih je bilo odvvedenih iz mest kakor s podeželja: 40.737 meščanov in 20.174 kmetov.

Stalin ve, koga potrebuje: strokovno izurjene delavce vseh vrst, od strugarja do učenjaka. Potrebuje pa tudi drugih evropskih delavskih množic; da, celo neizučeni, ker imajo v primeri z azijskimi, mongolskimi, tatarskimi in kalmiškimi stepskimi plemeni veliko več razuma.

In prav to mu je potrebno, saj je v oklepni brigadah, v letalstvu, v tehničnih četah in v topništvu izgubil po večini mlajše letnike iz ruske in ukrajinske dežele. Pozabiti ne smemo, da so vodniki traktorjev na velikih kolhozih in sovhozi padli kot oklepniški šoferji in da se je vojna tudi za Sovjete vedno bolj tehničila in je torej zahtevala vedno več izučenih in izurjenih ljudi s potrebnimi tehničnimi znanjem.

Danes je v ruskih tovarnah od 80% mladotletnikov in žensk. Vrh tega občuti sovjetsko gospodarstvo konkurenco ogromne Amerike, ki bo še hitrejša po vojni in bo tretja vojna neogibna, ko bo šlo za razdelitev dediščine Azije, Afrike in vse Evrope. Oboroževalna industrija v Urulu in v Sibiriji kriči po ljudeh. Tovarniško delo je tam močno specializirano. Izvedenci nemške strojne industrije so ugotovili, da obvladajo tako imenovani sovjetski strokovni delavci le posamične tehnične panoge, v nobenem pogledu pa se ne morejo meriti s splošno izurjenimi nemškimi ali evropskimi delavcem. Sposobni so dosegati rekorde, vendar le v svoji ozki stroki. Tudi pri zdravniških, kemikih in bioloških so bile ugotovljene podobne omejitve.

Slehermi evropski delavec bi se dal v sovjetskem delovnem sistemu dobro porabiti. Premislimo enkrat, kakšne zahteve bi Stalin postavil v primeru svoje zmage? Zahteve po ozemljih? Reparacije? Zlato? Devize? Stroji? Lokomotive? Ladje? Plavalčice popravilnice ladij? Premog? Železo ali kovine?

Ako bi Stalin hotel imeti ozemlja, bi si jih kar vzel. O tem vprašanju že dolgo ne dopušča nobene razprave. Zlata Nemčija že dolgo nima. Francosko je zbežalo v Združene države. Sovjetska zveza je ena največjih pridobivalcev zlata na svetu. Devize Sovjete malo ali nič ne zanimajo, kajti Sovjeti hočejo le blago za zamenjavo. Vseh surovin ima Sovjetija dovolj. Strojev in kakovostnih tehničnih pripomočkov ne bi pustili izdelovati v Nemčiji ali v Evropi zaradi tega, da se ne bi ti narodi pri svoji najdljivosti znali skrivati nakovati novo orožje. Poprej, še leta 1919, so podirali trdnjave, tokrat pa bi podirali plavže, vodne centrale, celulozne tovarne, radijske postaje in turbinske centrale, brž ko bi se dokopali do njih.

S tem bi delovni človek sam postal vojni plen.

Ali je to mogoče? Ali ni to le strašilo, ki ga izkorišča propaganda? Kdor tako misli, ne pozna načinov niti nazorov vodilne sovjetske plasti, niti ne ruske zgodovine.

Ko so Nemci l. 1941. prodirali v Sovjetijo, so videli, koliko milijonov kmetov je bilo v zadnjih letih preseljenih in so marsikateri izmed njih po tri- do štirikrat v letu menjali bivališče. Po-

vsod je bilo veliko takšnih, ki so že doživeli Sibirijo.

Po angleških ocenah je 15 do 20 milijonov ruskih državljansov stalno v koncentracijskih taboriščih. Kopanje prekopov do Ledenege morja in delo na severnih Solovjevskih otokih so sad stalnega lova na ljudi, pri katerih je zadostovala tudi najmanjša preteza, da so jih odvedli, ne da bi jim dejali, kam bodo šli in kdaj se vrnil.

Da je Stalin pošiljal v Sibirijo Nemce ob Volgi, na Kavkazu in iz Ukrajine, ki bivajo tam že dolga stoletja, ne sme nikogar presenečati. Bil je pa neusmiljen tudi do lastnih ljudi. S prisilnim preseljevanjem je zadnje leto premestil kavkazijske narode za Ural in v Sibirijo, torej je pomene hribovce preselil v stepe in tovarne, kjer so morali poginiti. Pač niso bili zadosti zboljševizirani!

Pa tudi brez takšnih vzrokov so Sovjeti razseljevali velike množice delavcev in kmetov. Na papirju so nastala cela industrijska področja. Znašla so se nova središča. Leta 1914. je 800.000 ljudi odšlo v Sibirijo. Ko pa je l. 1921-22 izbruhnila prva lakota v Ukrajini in na prostoru med Vjako in Astrahanom, se je nad 900.000 ljudi razbežalo na vse strani, da bi si poiskalo kruha. Potem je prišel beg ljudi v mesta, ki so zrastle iz zemlje. Pri tem je jasno prišlo do mešanja plemen, kar se dogajalo brez načrta. Plemensko mešanje je glavna načelna boljševizma. Poenostavljen človek z enotnimi potrebami in enotnim mišljenjem je pravi vzorni boljševik.

Od l. 1925. do l. 1927. je bilo sklenjenih veliko plemensko mešanih zakonskih zvez. Nastajala je prava človeška mešanica.

Sovjetska Rusija je največja gojilnica delavstva. Tam delajo poskuse z motorji in rastlinami kakor z ljudmi. Tam bo zmerom veliko »trokistov«, »politihnih nasprotnikov«, »kulakov«; zmerom bo dosti odgnancev, pa vse zato, ker Sibirija kriči po delovni sili. Upirajo se politični procesi, da bi čim več ljudi lahko odvedli na prisilno delo.

Lahko najdete Rusa, ki pove, da Sibirija zanj ni bila tako neprijetno doživljanje. Pa zakaj? Zato, ker v vsej Rusiji ni zasebne lastnine in ker vsi žive na isti nizki ravni in je življenje enako, pa naj bo govora o zemlji lostran ali onstran Urala.

Kako pa bi se evropski človek mogel sprizniti s takšnim življenjem? Ne gre le za bado in trdoto prisilnega dela, marveč tudi za izgubljeno življenje in uničenje osebnosti. Sovjeti ne ugonabljajo le ljudi, temveč tudi narode. Kdor zaide v Sibirijo, sicer se vedno nosi svoje ime, toda izginil je za vedno z obličja kulturnega sveta.

Kaj pomeni izraz plen, vedo danes številne nemške družine, katerih sinovi so zašli v sovjetsko ujetništvo. Tam postane iz človeka mrtva, nezanimiva inventarna številka v delovni planitaji. Na ogromnem prostoru in za ruskimi daljimi izginja vse, kar so ti ljudje nekoč bili, kar so mislili ali čutili. Sovjetska zveza je edina vojskujeta se sila, ki noče objavljati seznamov ujetnikov. Noben pooblaščenec Rdečega križa ne sme skozi tunde, da bi obiskoval ujetnike. Noben tujec ne sme videti, kaj se z njimi dogaja. O njih se ne izve prav nič.

Človek je v Sovjetiji postal plen, ki mora molčati. Tam se ljudje izkoriščajo brez ozira na narodnost, plemo, poreklo, vero ali jezik. Garati morajo kot brezdušna bitja povsod: od polarnih krajev pa do Sinkiang in Kamčatke.

Tako nastaja podoba človeka, kakor so si jo zamislili Marx, Engels, Lenin in Stalin.

(Hans Schwarz van Berk
v tedniku »Das Reich«.)

IZ VSEBINE:

- Stran 1.:
Sovjetija — tovarna »novega« človeka.
- Stran 2.:
Osvobodilna fronta osvobaja Gorepško (elike).
- Stran 4.:
Rop, požig, razdejanje... (Številke o ga. spodarski škodi zaradi dela Osvobodilne fronte).
- Stran 7.:
Pismo enega, ki je izpregledal (Izpoved Jožeta Gutovnika, bivšega tajnika koroškega okrožja OF).
- Stran 8.:
Slike in dejanja in nehanja slovenske domovine.

TEDEN V SVETU

Silovitost ogorčene borbe na južnoitalijanskem bojišču ni pojenjala. Amerikanci in Angleži pritiskajo posebno močno na jugozahodnem koncu bojišča ter so tod pridili v bližino Veltreja, tja pod Albanske gore. Tukaj se bijejo srdite borbe, v katere mečejo Anglosasi ogromne količine orožja, tankov, letal in topov. Njihove izgube so zaradi množične uporabe težkega orožja tudi visoke. Samo v nekaj dneh je nemška vojska uničila 250 tankov. Hudi boji potekajo tudi v sredini, kjer se skuša nasprotnik za vsako ceno prebiti ob reki Liri na sever. Tudi na Jadranskem odseku so se boji poživili, vendar tod zaradi hribovitosti ozemlja ni računati na presenetljive vdore. Nemški oddelki, ki sicer čutijo nasprotnikovo premoč v težkem orožju in letalstvu, so v odporu neodjenljivi in s svojo rutino izravnavajo premoč nasprotnika. Boji, ki so se začeli 21. maja, niso doslej prinesli še nobenega presenetljivega uspeha za napadalca.

Na vzhodnem bojišču ni bilo večjih dogodkov. Nemška in romunska letala so čisto z nesposornim uspehom napadala zbirališča sovjetskih čet in uničevala postojanke, iz katerih nameravajo Sovjeti v primerem trenutku sprožiti nov naskok. Severno od Jasaja so nemške in romunske čete s podporo letalstva predrele globok sovražnikov obrambni sistem postojank. Pri tem so bili Sovjeti vrženi v rečno nižino. V bojih je bilo zbitih 69 sovjetskih letal. Vse pretekle dni so nemška letala po vrsti bombardirala postaje in križišča v sovjetskem zaledju.

Letalski napadi anglosaških letalskih sil na nemške pokrajine in mesta so bili izvedeni z enako brezobzirnostjo kakor doslej tudi v preteklih dneh. Pretekli terek so Amerikanci napadli kraje v severni, srednji in južni Nemčiji, posebno škodo pa so povzročili v Lipskem, Poznanju in Kottbusu. Izgubili so pri tem 94 letal. Konec prejšnjega tedna so si Anglosasi vzeli za tarčo več krajev v zasednem zahodnem ozemlju in na južnovzhodnem nemškem ozemlju. Tedaj je bilo sestreljenih 27 letal. Silovit udarec pa je doživelo sovjetsko letalstvo ob svojem napadu na neko nemško spremljavo v severnonorvških vodah. Od 80 napadajočih letal so Nemci zbili 69.

Proti tolovajem, katere vodi razbojnik Tito, je ostro nastopil tudi zagrebški nadškof dr. Stepinac. Dal je objaviti v časopisu članek, v katerem z gnusom zavrača trditve, da bi hrvatska katoliška cerkev sodelovala s komunističnimi razbojniki. V čem obstoji »sodelovanje«, izpričujejo tale dejstva: komunisti so doslej pomorili 63 hrvatskih katoliških duhovnikov, razdejali pa veliko število cerkva in samostanov, med njimi celo božjepotno cerkev Matere Božje v Ramačtitu. Obenem pravi članek, da je dr. Stepinac izjavil, da Cerkev ne bo priznala nobenega režima, ki bi kmetom jemal zemljo, rokoledcem njihove hišice in meščanom prisluženost imetje, človeku pa dušo. Ideja, ki človeka ponižuje na žival in mu uničuje družino, je tista, proti kateri Cerkev nikoli ne sme nehati nastopati.

Okrog poljskega duhovnika Orlemanskega, ki je iz Amerike odšel na obisk k Stalinu in potem dajal izjave, češ da je Stalin naklonjen veri in katoliški Cerkvi, so se razvile razne polemike in napadi. Prvi je duhovnik, ki je iz bogzna kakšnih osebnih ali političnih nagibov zašel delati poklone največjemu krivniku sedanjega časa, kaznoval njegov pristojni škof, ki mu je vzel pravico opravičati duhovniška opravila. Obenem so vsa poljska združenja v Ameriki odšla protestirati k zunanjemu ministru Hullu, ki je bil dal Orlemanskemu dovoljenje za pot v Moskvo. Ameriški Poljaki se zgražajo nad nečednim in Poljaka nevrednim obiskom Orlemanskega in obsojajo ameriške oblasti, ki na ta način dajejo potuho komunistom, ki hočejo vreči vse evropske narode boljševiški pošasti v žrelo. Ameriški Poljaki se zavedajo, da so zarotniki z Orlemanskim na čelu hoteli vplivati na politično in kulturno usmerjenost vseh Poljakov in jih pripraviti do tega, da bi se odpovedali delu svojo domovino in se prepustili boljševizaciji.

Pisma nam in vam

Spoštovani gospod uredniki!

Rad bi tudi jaz spregovoril nekaj besed onim, ki še vedno ne vedo, oziroma niso priznali, da se morajo vprav domobrancem zahvaliti, da imajo svoje domove in glave še cele.

Služim kot domobranec v neki vasi v ljubljanski okolici. Lepa je ta vas, kamor smo prišli mi »hrabrovi«, kakor nas nekateri lukajšnji vaščani imenujejo. Prišli smo sem z namenom, da to vas branimo in varujemo. Je še cela, ker je imela srečo, da še ni bila nikoli »osvobodjena« po komunističnih tolpah. Prišli smo, ker vemo, da je sleherni slovensko vas treba braniti pred narodnimi izkoreninjenji. Mislim, da se ne motim, če rečem, da med našimi fanti domobranci ni niti enega, ki ne bi bil pripravljen dati tudi za to vas, kjer zdaj služimo, vse, če bi bilo treba, tudi svoje življenje. Ne obsojam vseh vaščanov, ne. Nekaj jih je le takšnih, ki s srcem in dušo razumejo in podpirajo naš boj, boj vsega poštenega slovenskega ljudstva, pečina pa nam v zahvalo, da jim branimo in varujemo njihove domove in premoženje, daje vse prej kot lepa imena, seveda nas skrivaj, ker loliko poguma nimajo, da bi javno zabavljali čez nas.

Da, ti ljudje imajo seveda svoje hiše še cele, kaše in hleve polne ter lahko čisto mirno, ne da bi se jim bilo treba bati, kdaj bodo pridrele tolovajske tolpe in jim vse to vzele, delajo na svojih poljih, ne vedo pa, oziroma priznati nečejo, da se morajo zahvaliti vprav tem »hrabroškim bulcem«, da se jim doslej še ni zgodilo nič hudega, kakor toliko drugim slovenskim vasem. Ne, nočemo hvale, a želeli bi vsaj, da nas ne bi psovali in prezirali.

Lahko si mislite, gospod urednik, kako je sprito takšnega vedenja pri srcu fantu domobrancu, ki je pripravljen dati za obrambo vasi tudi svoje življenje. Kako je pri srcu fantu, ki so mu komunistične barabe pobile starše, brate, ženo ali otroke in razdejale dom ter se je prostovoljno priglasil med domobrance, da bi vsaj druge obvaroval nesreče, kakršno je doživel sam — a zdaj za vse to žanje le prezir in zaničevanje?

In če komu izmed teh »velikih hvaležnežev« iz naše vasi svetljuje, naj tudi on pristopi k nam in mu skušaj dokazati, da je tudi on dolžan, odzvati se klicu trpeče domovine, pa te hladno zavrne: »Vi morate biti vojaki. Če ne bi bili, kam bi pa šli, ko nimate več svojih domov. Jaz pa imam še vedno dom, kmetijo in vedno veliko dela.«

Tako torej? Tudi marsikdo izmed nas bi se bil lahko izmuznil, če bi se bil hotel, eden k sorodnikom, drugi v službo itd. A se ni, ker ve, da moramo skupno nastopiti, če hočemo krevatečo domovino še rešiti. Ni se izmuznil, ker je zaveden Slovenec!

Kako težko človek potpiše lakone in podobne izgovore, ki so povsem prazni, kako težko jih posluša človek, ki se je odzval klicu trpeče domovine, klicu duše, klicu lepih domačih gozdov, ki so posejani po zaslugi rdečih tolovajev z nešteti grobovi naših najboljših bratov. Odzvali smo se klicu po nedolžnem prelitu krvi, slisali smo obupne prošnje po nedolžnem trpetih ljudi. Odločili smo se za boj na življenje in smrt! Prijeli smo za orožje. Naš cilj, ki smo si ga postavili, je bil in je, uničiti narodne izkoreninjenice, narodne morilce, ki so zaradi tujih koristi hoteli zaplesati nad grobom vsega slovenskega naroda. Zgrabili smo za orožje v silobranu, v roke pa nam ga od dneva do dneva trdnjeje potiskajo nedolžne žrtve. Njihova po nedolžnem preliti kri vpije v nebo po mačevanju, a mi mačevanja nočemo, hočemo le red, pravico in poštenje!

Domobranci iz ljubljanske okolice.

Spoštovani g. urednik!

Večkrat sem že bral v Vašem cenjenem listu, kako se ta ali oni pritožuje nad vedenjem današnje ljubljanske mladine. Res je, da je to pritoževanje mnogokrat upravičeno, res je pa tudi, da bi se prav tako mladina včasih lahko po pravici pritožila nad vedenjem odraslih, ki bi morali biti zgled mladim.

Dovolite, da vam malo opišem, kaj vse človek lahko sliši in vidi v tramvaju. Sem dijak, ki imam od svojega stanovanja v Mostah pa do šole kar lep kos poti. Zato se po navadi poslužim te »sreče«, da se peljem s tramvajem. Tako sem tudi preteklo sredo nekako ob pol osmih stopil pri vojaški bolnišnici na tramvaj. Ker je bil voz že precej poln, sem se ustavil kar zadaj na ploščadi, kjer je stalo že nekaj starejših moških.

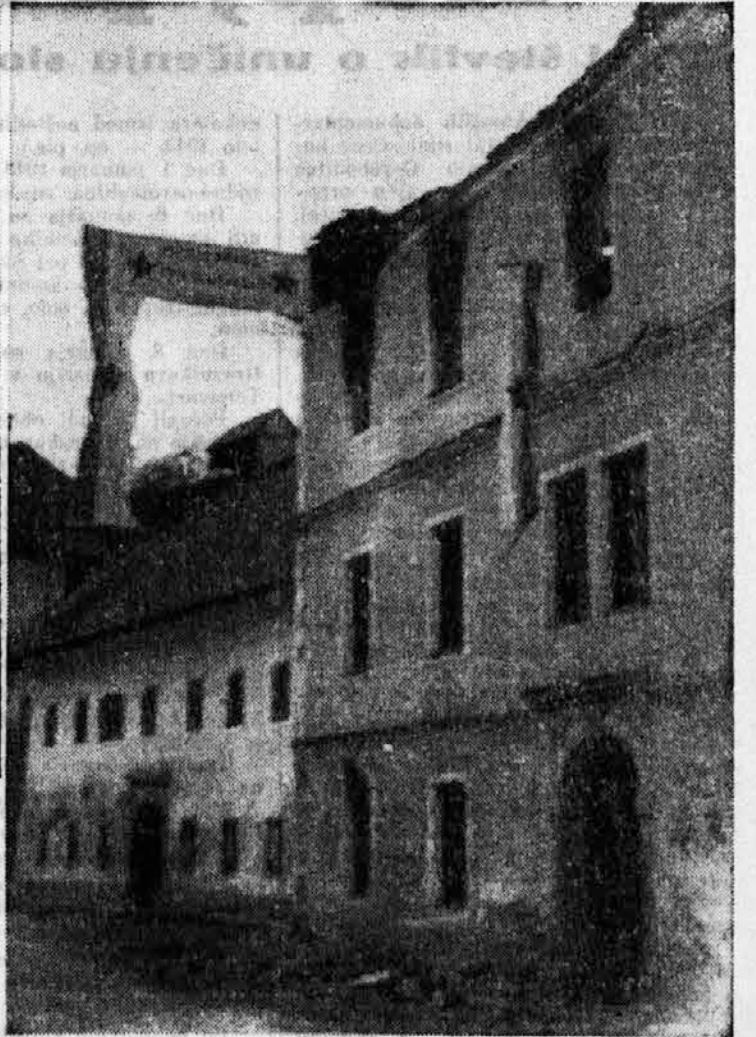
Tedaj se na precej »čuden način« pririne iz sredine voza g. sprevodnik. Hudo nedostojno je suval okoli sebe polnike ter pri tem delal neslane opazke. Moški, ki so stali zadaj in tudi lahko slisali listega »duhovitega« sprevodnika, so se začeli smejati in ga celo nekam bodriti, češ ti pa znaš! In res, kakor da bi bil dobil še večjo korajžjo, je g. sprevodnik še huje začel stresati svoje neumestne, da ne rečem neoliktne opazke na račun polnikov.

Voz je bil kmalu naravnost natrpan. Vstopili sta dve gospe in hoteli listek za Vič. Brez povoda jima je sprevodnik zabrusil: »Stopite že vendar naprej, kaj vendar gledate kakor tele nova vrata! Ko sta se tisti dve ženski začeli opravičevati, da vendar ne moreta nikamor naprej, ker je voz tako natrpan, jima je dejal: »Pa se vlezite na tla, boste že našli loliko prostora!«

Ženski sta bili res zelo poltrepeljivi, zakaj na vse sprevodnikove neslane opazke sta molčali. On pa še ni bil zadovoljen in je nadaljeval: »Če bi bil jaz na vašem mestu, bi si najel takšni. Sicer pa zginito vendar že nekam naprej!«

Ženski sta se z drugimi vred res skušali preriniti naprej, sprevodnik pa je za-

Osvobodilna fronta „osvobaja“ Gorenjce



Zgoraj na levi: Zverinsko pobite in na kup zmetane žrtve rdečih morilcev iz okolice Škofje Loke: Janez Pušar iz Puštala (sedi); Ivana Pušar, njegova žena; Karmel Jakob, Sv. Ožbalt; Erbežnik Matevž, Staniše; Erbežnik Janez, oče sedmih otrok. Pobiti marca 1944. Spodaj: Pogreb žrtve v Škofji Loki, 18. marca letos.

Na desni zgoraj: Sledovi osvobodilnega dela v Zireh; spodaj: Potokar Onton, eden najboljših proslulih rdečih morilcev na Gorenjskem, ki je pred kratkim dobil zaslužen plačilo.



loputnili se njima vrata in dejal: »Na svetu se pa res ne splača živeti. Edino, kar imaš na svetu, je to, da se ga malo nacukaš in pozabiš na vse!«

Na prihodnji postaji je spet vstopila neka gospa, očividno mestna dama. Sprevodnik se je spet obregnil ob njo — težko kakor smrdi od nje — ji nato dal listek ter jo pri tem skoraj razdejalo. Dama se je z ležavo prerinila naprej v voz ter zaprla vrata za »olikanim« sprevodnikom. A moški, ki so stali zadaj na ploščadi, so skoraj ploskali »korajžnemu« sprevodniku. Eden izmed njih pa je dejal: »Kaj pa, če te kdo založi na vaši »višji komandi«? »Eh, kaj založi, se odreže sprevodnik, saj so me že, kaj pa hočeš. Pri enem užesu noter, pri drugem pa ven. Zadnjič sem neki ženski, ki je stala na stopnici, dejal,

da jo bom za vrat prijel in na streho vrgel, če ne gre v voz. No, ona me je šla sicer ložit, pa kaj je opravila? Nič!«

Tramvaj je pripeljal do magistrata, kjer sem moral izstopiti. Spomnil pa sem se na tisto, kar sem že nekajkrat bral o vedenju ljubljanske mladine, ter sklenil v zagovor mladini napisati te-le vrstice, čeprav vem, da tudi v vzgojo in vedenjem mladine dostikrat ni vse v redu. Tudi odraslim, kakor na primer listemu sprevodniku — bi bilo dobro na nek način dopovedati, kaj se spodobi in kaj ne. Vem, da je služba sprevodnika na tramvaju vse prej kot lahka, a opazke, kakršnih sem nekaj navedel, so ne samo odreč, ampak tudi hudo neslane in neoliktne.

Dijak.

Mavser Karel:

ZADNJI DAN

(V poslednje slovo prijatelju in turjaškemu borcu Ladotu Jeriču, ki je padel v boju za svojo rojstno vas.)

Celjuisti razbeljenega železa so mlele grajski zid. Jesenski sončni dan je ležal nad smrekovjem, v katerem so se vlekli rdečerjavi trakovi bukovega in kostanjevega listja.

Sonce se je kotililo po modrini kakor veliko od zrelosti porumenelo jabolko in obsevalo nagnjeni stolp zadete kapele. Dolgo nihalo cerkvene ure se ni več zgenilo. Mirno je viselo navzdol kakor mrtva roka z razploščeno dlanjo.

Lado je stal ob oknu, ki je gledalo proti Aheu. Naslanjal se je na palico, ki mu je v oporo ranjeni nogi prinesel od nekod Drago. Z modrimi očmi je blodil po zrumeneli koruznici in mislil na dom, na ličkanje in na Silvo.

Zidovje se je treslo in granato, ki so zletele čez grad, so lomile dreve v dolini in vzdigovalle prst, ki je v curkih brizgala v zrak. Modrosiv dim se je valil po grapah.

Strojnice na grajskih oknih so rjule kakor hripavi obupani blazneži v železnih kletkah. Mortaj na dvorišču je še renčal, toda čedalje bolj poredko in trudno. Železni kremljpi so grabili skoz zid in skoz okna, snrti je sedela kakor hotnica v vsakem kotu in se ponujala.

Strojničar Bajželj je omahnil k zidu. Tanek curek krvi mu je brizgnil v kratko črno brado. Granata mu je razmesarila roko. Mrtvo mu je visela v razdrapanem rokavu umazane srajce, ki se je takoj pordečilo.

»Joj, moja roka! Moja roka!«

Rokav je bil kakor dolga, krvava klobasa. Kri je tekla na parket in v drobnem potočku mežala pod stol.

Kaplan Janez je delil odvezo po sobah. Lado je pokleknil na zdravo koleno in se z glavom naslonil na palico. V tem hipu je začutil bolečino človeka, ki ga ženo na mrtišče, ko sije sonce in ogreva vrv. Debel, črn koder mu je pal na sklenjene prste, in ko je dvignil

obraz, je zginita z njega vsaka kri. Bled je strmel v krvavo strojničarjevo roko, ki je mirovala kakor nihalo stolpne ure.

»Bo zadnja ura bila, Marija prid' po nas,« so peli fantje v sosednji sobi. Lado se je dvignil in omahnil proti Bajželju. Ta je strmel v mlakužo krvi, ki se je nabirala pod stolom in osladno dišala.

»Greš v ambulanto, Jože? Glej, kri ti oteka.«

Bajželj se je smehljaj. Kri v bradi se mu je strdila in bila videti kakor rdeč mehur.

»Lado, roke ni več, pogledj, ni je več. Prstov ni nikjer.« Krvava klobasa v razdrapanem rokavu je skušala zanikati. Jože je od bolečine zategnil obraz in se dal odvesti.

Lado se je vrnil s puško, bel kot kreda. Koj za njim je pritekel Rekarjev Francé, se ustavil sredi sobe in zakričal: »Fantje, na hodnik, pripravite bombe! Rdeči so s strojnic na strehi.« In se je zagnal dalje.

»Pekele, je začel nekdo ob oknu in potegnil z rokavom prek čela. Na dvorišču so se vsipavale kroglice.

Lado je stopil k nahrbtniku, vzel bombe, si zavezal okrog vratu Silvino ruto in se enkrat pogledal skozi okno v sonce. Smrekove vrhove je vzgibaval lahen veter. S koruznega polja so se usipale prihižljene postavbe. Lado je nameril puško. Rezek pok je jeknil po sobi. Lado je tlesnil z zapiranjem in kadeča se patrona se je zakotalila po tleh.

Na hodniku je bilo čuti eksplozije bomb, ki so padale v ozek prostor in ga nopolnjevale z dimom in smradom. Lado se je zasuka, da je škrtnil od bolečine, in se z bolno nogo odvrlel proti hodniku.

Francé je stal na vogalu in z brzostrelko kosil v množico. Lado je po-

tegnil bombó, odtrgal jeziček in zakričal. Padla je na ovinek, oster pok se je združil s krikom in prvi, ki so z nasajenimi bajoneti rinili naprej, so se umaknili. Nekdo se je s krvavo glavo premetaval po kamnitih tleh.

»Naprejte!« je bilo slišati kričanje izza ovinka. Nov val je pljusnil nasproti, od strahu izbuljene oči so strmele v dvignjene cevi, skršena telesa so iskala kritja. Plamen, pok, vpije, premetava-joča se telesa, drdranje strojnice na strehi, prošnje, kletve, zaripi obrazi in dim.

Primčev Jože je stal za Ladotom. Znoj mu je tekkel izpod čelade in s stisnjenimi zobmi pokijal kroglo za kroglo za ovinek.

»Zdržati moramo, fantje, zdržati,« je grčal Francé in osimil Perneta, ki je rinil nov magacin v revolver.

Ladotu so se risali rdeči krogi pred očmi. Noga ga je bolela, v grlu ga je žgalo, dim ga je bodel v oči. In tisti na tleh s preklano lobanjo, ki je še trzaj z nogami, se je z belimi očmi zagledal ravno vanj.

Tedaj je nekdo zavpil: »Grad gor! Zažgati ga hočejo!« Oglušujoča eksplozija je zamajala hodnik. Na podstrešju se je užgala municija.

»Jurij! Napreji! Jurij!« so tulili rdeči in se zagnali čez mrtva trupla. Nov ogenj jih je vrgel nazaj za ovinek.

Kaplan Tone je pritekel iz ambulante.

»Ustavite ogenj! Grad se predaja. Ustavite borbo!«

Mrtič s preklano glavo je z belimi očmi strmel v strop, s katerega je v kosmih odpadal omet in se vsedal v mlako krvi, ki je na razveganih tleh tekla proti zidu.

Francé je omahnil nazaj, koj za njim Lado in Jože. Rdeči so se ulili po hodniku ter začeli stopati po sobah. Rekarjev se je umikal proti ambulanti. Lado z Jožem je udaril po levih stopnicah, ki so držale na dvorišče.

»Morda se kako zamakneva,« je šepetal Jože in pomagal bratu pri hoji navzdol. Pri vratih sta počakala. Nato je skočil Jože s puško v roki na dvorišče, toda še preden je naredil dva skoka, je pal strel od glavnih grajskih vrat.

»La...« je še kriknil, potlej pa omahnil na hrbet in mirno oblečal na razbiti opekli.

Lado je pokril obraz z rokami, začel odvrget puško in se odplazil proti ambulanti. Mimogrede je videl, kako se je kahljal ogenj med strašnimi latami in obližoval tramove.

»Konec, konec,« mu je tolkla kri v sencah. Poljubil je Silvino ruto, jo razvezal in spustil za srajco.

Gornje nadstropje se je praznilo, prvi fantje so zapuščali grad. Temni, vase zaprti so stopali skozi grajska vrata in se postavljali v vrsto.

Grad je gorel. Včasih je še počilo, kop isker se je zagnal pod nebo in gost, črn dim je padal na dvorišče kakor črna zastava.

Lado je prišel s palico. Visok, močan, z živimi očmi in z belim obrazom

je stopil čez spodkopan prag. Z očmi je zletel po dolini, z enim pogledom obšel polja, ki so ležala na Zapotoški strani in pobožal gmajne. Potlej je stisnil pest in odšel v vrsto.

V zraku je dišalo po zrelosti prvih jesenskih dni...

Tovarišica Sonja je prinesla dolgo vrv in žico. V njenih črnih očeh je sijala podlost izgubljene ženskosti.

»Zdaj poj, hudič beli,« je nahnulila Ladota, ki je mislil na Joža in imel rosne oči. »Velik si in močan, lahko bi bil naš borec in se z nami boril za narod.«

»Tako kot vi, da bi ga vezal na nedeljski dan s telefonsko žico,« se je nasmešnil Lado in žvečil leskov list. Bil je žejen, toliko časa že ni pil vode. Potlej so se ustne premaknile. Šest sto utrjenih, od dima in prahu zaka-jenih obrazov, se je še enkrat ozrlo v grajsko zidovje, ki ga je lizal ogenj. Velika grobnica je gorela.

»Naš Alkazar umira,« je šepnil Perna Francetu. Nato se je obrnil nazaj k fantom in dejal glasno: »Korajžjo, sulci! Niso nas zmogli z močjo, pogledjte!«

Čez okno, ki je gledalo na vas, je visela dolga vrv. Motno se je lesketala v soncu kakor hrbet strupene kače.

»To je vnebovpijoči klicaj na koncu našega nemega kričanja, ki ga nihče ne sliši,« je dejal profesor Petelin doktorju Kožuho. »V zgodovini bo nekoč ta klicaj ločil dobo.«

Lado se je opiral na palico. Žica ga je rezala z roko in rana pod kolonom ga je žgala. Šest sto grl je hrepnelo po požirku vode.

Rdeči stražniki so ženskam prevračali lonce z vodo. Na zidu je visela vrv, zapuščena okna gorečega gradu so strmelja za sprevodom. Alkazar je jokal za svojimi branilec.

Lado je gledal čez polje in mislil na Joža, na dom in na Silvo. Potlej se je stresel in še zagledal v vrano, ki se je s težkimi zamahi spretnostna z visokega topola.

Nebesna modrina je postajala otožna in obzorje se je rahlo rdečilo.

»Lado, preden bomo prišli v Lašče, bo trda noč,« je dejal tiho Drago.

»Da, noč!« Potlej so vsi molčali.

Ne pozabite, da je že v prodaji nova knjiga »SLOVENCEV KNJIŽNICE«, ki jo je napisal znani naš pisatelj

IVAN MATIČIČ:

FANT S KRESINJA

Knjiga je pesem domači zemlji in pesem kmečkemu stanu. Izpodlelel študent ostane na gruntu, z učiteljevo pomočjo preustvarja zastarele nazore in ko si po dolgih letih še enkrat mimogrede ogleda medlo življenje v mestu — se fant s Kresinja še bolj zakorenini v zemljo. Knjiga je kakor nalašč za današnje čase,

Rop, požig, razdejanje...

Nekaj številčk o uničenju slovenskega narodnega imetja v znamenju „osvobojenja“

Eno najtežjih dokumentarnih poglavij, s katerimi »Crne bukve« razkrinkavajo Osvobodilno fronto in dokazujejo njen protislovenski in protinarodni značaj, je poglavje o tem, kakšno gospodarsko škodo so komunistične tolpe povzročile slovenskemu ljudstvu z načrtnim uničevanjem njegovega zasebnega in javnega imetja. Številke, ki jih ta odstavek knjige navaja, so strašno obilne, rdeče »narodno-osvobodilne« dela in njegovih voditeljev. Zaradi važnosti in pa v prikaz, kako tehtno in pomembno delo so »Crne bukve«, navajamo iz tega poglavja naslednje najpomembnejše odlomke:

Tretji dokaz za to, da je Osvobodilna fronta protislovensko gibanje in da je njeno delo bilo naperjeno izključno proti slovenskemu narodu, je njeno brezobzirno in načrtno uničevanje slovenskega narodnega imetja.

To uničevanje, ki se je leta 1941 začelo z ropi in se je v letih 1942 in 1943 nadaljevalo s požigi celih vasi in predelov, od 8. septembra 1943 pa s sistematičnim rušenjem vseh večjih, zasebnih in javnih poslopij, šol, občin, sodišč, prosvetnih, sokolskih in gasilnih domov ter uničevanjem zemljiških knjig je samo del načrta Osvobodilne fronte za izvedbo komunistične socialne revolucije med Slovenci.

Ko je vodstvo Osvobodilne fronte leta 1942 ter leta 1943 spoznalo, da niti z množičnim ubijanjem nasprotnikov komunizma ne bo moglo slovenskega ljudstva ukloniti k poslušnosti, je sklenilo razmere za socialno revolucijo pripraviti tako, da je »narodno-osvobodilna vojska« začela slovenski narod gospodarsko uničevati. S tem je Osvobodilna fronta hotela slovensko ljudstvo sprostiti iz gora in prisilnim osiromašenjem pripraviti do tega, da bi se podrglo komunizmu.

To divje, noro in zločinsko uničevanje slovenskega narodnega imetja, ki ga ni moči utemeljiti in zagovarjati z ničemer, najmanj pa s kakimi »vojaškimi« razlogi, je povzročilo ogromno škodo zgolj slovenskemu narodu in celo Osvobodilni fronti sami, saj je zaradi uničenja in izropne dežele prisiljena stradati celo njena »narodno-osvobodilna vojska« sama. A Osvobodilna fronta vendar ni s tem odnehala, kar je najzgovornejši dokaz, da je njen poslednji cilj res socialna revolucija, ne pa kaka narodna osvoboditev. Kako more Osvobodilna fronta govoriti o osvoboditvi, če je prav z uničevanjem narodnega imetja slabila narodno odpornost slovenskega ljudstva ter ga danes prignala tako daleč, da mora v svoji lakoli in bedi prositi za pomoč iz za košček kruha vsakogar, ki se ga hoče usmiliti?

Osvobodilna fronta je slovensko narodno imetje uničevala tako, da je njena »narodno-osvobodilna vojska« sama ropala, požigala in rušila, in pa tako, da je nalašč povzročala strahotne represalije s strani cesarske italijanske vojske; represalije, ki jih niti zdaleč ni moči primerjati z neznanimi, nepomembnimi »vojaškimi« nastopi, ki so te represalije sprožili.

Uničevanje slovenskega narodnega imetja kot ustvarjanje razmer za socialno revolucijo je tisto poglavje iz dela Osvobodilne fronte, o katerem njena propaganda ni nikdar govorila, razen tu pa tam, kadar je hotela zastraševati domače ljudi. In vendar je to delo ves čas, kar obstaja Osvobodilna fronta, dajalo »narodno-osvobodilni vojski« stokrat več opravka kakor vsi »vojaški« in drugi nastopi.

Na konferenci Komunistične partije Slovenije od 5. do 8. julija 1942 so pravi Osvobodilni fronte najtežje originalni pravi značaj »narodno-osvobodilne vojske«, ko je član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije dr. Marijan Dermastar odkrito povedal, »da vse izgleda kot roparska banda«. To je bilo tedaj, ko so na konferenci razpravljali o tem, ali velja zaenkrat z »razlastitvami« kot važnim delom celotnega komunističnega programa. Razprava je pokazala, da »narodne« mase niso bile zrele, da niso razumele pomena razlastitve. Zato so odslej o razlastitvah molčali, pač pa so v dejanju ropali dalje, in sicer po takih načinih in v takem obsegu, da je celo glavno poveljstvo »narodno-osvobodilne vojske« v naredbi št. 4 iz 1. 1942 zapisalo, da »naše čete brezvestno zapravljajo narodne dobrine in posebno slabo gospodarijo z živino«. Ta opomin je zapisalo iz skrbi, kako se bo pri takem uničevanju preživela »vojska«, ne pa morda zaradi tega, ker bi ga vodila skrb za ohranitev slovenskega narodnega imetja. Kako neki, ko pa je isto vrhovno poveljstvo celo tedaj, ko je s posebno zapovedjo prepovedalo in omejilo vse vojaške nastope, izrečno naročilo, naj se slovensko narodno imetje uničuje dalje. O tem nam priča pismo, ki ga je 10. jul. 1943 v imenu »slaba narodno-osvobodilne vojske« pisal »Janez«, to je Ivan Maček, »Primožec«, to je dr. Aleš Bačler-ju, in v katerem pravi:

Izogniti in onemogočiti moramo trenutno vsak neuspeh. V tem smislu je bila mišljena omejitev akcij zadnjih. Sedaj velja še ista omejitev, edino v primeru požiganja vasi je treba iti v akcijo, jo čim bolj pripraviti in na vsak način izvajati. Taka akcija... bo tudi po končnem smislu imela politični uspeh, omogočila široko rekrutacijo... V tem je politični uspeh.

V dokaz, da je to uničevanje slovenskega narodnega imetja po »narodno-osvobodilni vojski« bilo zapovedano in načrtno, ni treba navajati kakih »uradnih« izjav in naročil, temveč samo dejstva in številke, ki so zgovorneje od vseh drugih dokazil. Ta dejstva — samo

nekatera izmed nešteti — govore: (za leto 1943, — op. pis.)

Dne 1. januarja 1943 je izropala »narodno-osvobodilna vojska« vas Vintarje. Dne 6. januarja so komunisti oplenili posestnika Zelnika Jožeta in Škerlj Marijo v Laporju pri Skocijanu.

Isti mesec so komunisti v Sodražici požigali župnišče, šolo, cerkev in gasilni dom.

Dne 8. januarja so požigali veliko Groznikovo domačijo v Dolenji vasi ob Temenici.

Požigali so tudi občinski dom in tri domačije na Primskovem.

Dne 10. januarja so požigali cerkev, župnišče in šolo v St. Juriju pri Grosupljem. Ogenj v cerkvi so ljudje še pogasili. Komunisti so oropali prehranjevalni zavod na občini Ropali so po vasi Bišju pri Grosupljem, popolnoma izropali Uranetovo, Primožovo in Možino kmetijo v Ponovi vasi.

Dne 22. januarja je »narodno-osvobodilna vojska« požigala po Primskovem in v Leskovcu ter ropala po vaseh Dobrava, Zagorica, Mišji dol, Petrušna vas in Gradišče.

Dne 2. februarja je požigala cerkev na Gori pri Sodražici.

Dne 14. marca so požigali vas Stari Log pri Kočevju. Vas je gorela dva dni. Pogorelo je vse razen cerkve.

Od 4. do 7. marca je »narodno-osvobodilna vojska« napadala Metliko. Povzročila je precejšnje gmošne škode.

Dne 12. marca so podmirali in zažigali cerkev v Gaberju in v Hruševem pri Dobrovi. Požigali so tudi šolo.

Po petdnevnih napadih na Suho Kraljino je »narodno-osvobodilna vojska« 20. marca delno požigala vas Hočevarje in Ambrus — same ruševine, vas oplenjena, izropano tudi skladišče Prevoda. Požigali so Mali Korinj, Kal, Brezov dol, Visej, vas Plešivce, cerkev sv. Katarine, cerkev na Kalu, šolo v Korinju. Pogoreli sta vasi Primča vas in Pangerec. V Višnjah je 47 gospodarjem pogorelo prav vse. Požgana je bila tudi šola v Zvirčah.

Dne 23. marca so požigali župnišče in cerkev na Kureškcu. V noči od 24. na 25. marec je »narodno-osvobodilna vojska« vdrla v župnišče v Dolenji vasi pri Ribnici in ga izropala. Uničili so vse nabožne slike ter na prostor, kjer je visela slika Kristusa Kralja, naslikali srp in kladivo. Odpeljali so živino in vse župnikovo ter kaplanovo premoženje. Zažigali so župni arhiv, vdrli tudi v cerkev, pokradli sveče, odnesli zlat kelih in vso premo za božji grob in majniški oltar.

Tedaj so do golega oplenili tudi štiri posestnike v Prigorici. Odpeljali so živino, žirno, prašiče, obleke, mast, moko in žito, trgovcu Riglerju v Dolenji vasi pa blaga za štiri vozove.

Do začetka meseca februarja 1943 je »narodno-osvobodilna vojska« požigala naslednje šole (v oklepajih politični okraj): Suhor (Črnomelj), Verdreg (Kočevje), Primskovo (Ljubljana okolica), Sv. Duh (Logatec), Žiberske (Logatec), Orehovo (Novo mesto), Ajdovec (Novo mesto), Dobrova (Ljubljana okolica), Gora (Kočevje), Radovica (Črnomelj), Dorž (Novo mesto), Lipoglav (Ljubljana okolica), Skocijan (Novo mesto), Sv. Križ (Novo mesto), Mohorje (Kočevje), Laze (Novo mesto), Trebeljno (Novo mesto).

Dne 2. aprila so komunisti izropali Ovna Jakoba iz Gaberje pri Dobrovi.

V začetku meseca aprila so ropali po Belji Krajini. V Jelšniku so izropali dva kmeta, v Hrustu pri Vinici so odpeljali 60 glav živine.

Dne 13. aprila so v Viševku ukradli 7 glav živine, veliko obleke in živil.

Dne 22. aprila so komunisti ponovi pridrli v Metulje in izropali naslednje posestnike: Mastka Karla, Palčiča Jakoba, Miheličiča Janeza, Korošca Franceta in Siraja Janeza.

Dne 28. in 29. marca so komunisti ropali v okolici Vinice. Plenili so po vaseh Hrust, Perudina, Nova Lipa, Drežnik, Stara Lipa in Suhor. Najhuje so izropali Novo Lipo in Hrust. Pri nekem kmetu so pobrali celo plenice iz zibelke.

V noči od 5. na 6. aprila je »narodno-osvobodilna vojska« izropala in požigala starodavni grad Rupert vrh nad Birčno vasio.

Dne 30. aprila so komunisti požigali šolo v Otavah nad Begunjami.

Konec aprila 1943 je »narodno-osvobodilna vojska« dokrala po Mirenski dolini, zlasti v Mokronogu. V začetku meseca maja so ropali okrog Sv. Gregorja. Nekaj vasi so izropali do golega. Odnašali so iz hiš ne le živež in obleke, marveč tudi posteljnino in druge premičnine, trgali raz sten električno žico, odnašali peči in okna. Divjali so najhuje okrog Sv. Marjete. Odpeljali so vso živino. Samo v vaseh Zadniki, Crnee in Brinovate so odvedli 25 glav živine in tri prašice.

Dne 1. maja so komunisti napadali St. Rupert in okolico. Izropali so cerkev na Veseli gori, pobrali cerkevna oblačila, sveče, razdeljali oltar, požigali klop in oskrnili grobova ubitega župnika Nahitigala in kaplana Crvara. Zažigali so cerkev, pa ni hotela goreti. Zažigali so tudi zvonik cerkve v St. Rupertu, vendar so ljudje ogenj pravočasno pogasili.

Dne 2. maja so ropali v vaseh Vintarji, Pugled, Gregorica vas, Brinovate, Zadniki in Crnee. Ukradli so 50 glav živine, mnogo živil in obleke.

V noči od 1. na 2. maj so tolpe »narodno-osvobodilne vojske« pridrle v Mokronog ter izropale vrsto hiš. Odnesle so blaga za 300.000 lir. Popolnoma so izropali trgovca Širelja in Nahitigala, posestnika Setino in Čevljarija Plevčiča. Požigali so postajno skladišče in tri vagonne lesa. Na mokronožki pošti so ukradli 50.000 lir.

Dne 3. maja so komunisti v Nadlesku pri Starem trgu izropali kmeta Benčina Franceta in Okoliša Franceta. Odvedli so enega bika in pobrali vsa živila.

V noči od 27. na 28. maj so komunisti požigali cerkev Sv. Duba nad Planino pri Raketu.

V noči od 29. na 30. maj so v Žubini pri Temenici ukradli tri telice, 20 kilogramov masti in dali bon za 2900 lir.

Dne 1. junija so komunisti v Temenici odpeljali p. d. Prebilo dva konja, kravo, dve telici, 250 kg žita in dali za vse skupaj bon za 69.600 lir.

Dne 2. junija so požigali šolo v Dobrniču. Prej so znesli na kup vse šolske klope in pisarniški inventar, polni z bencinom in nato zažigali. Šola je pogorela do tal.

Dne 2. junija so požigali šoli v Stari lipi in na Strekljcu.

Do začetka junija 1943 je »narodno-osvobodilna vojska« v belokrajinski vasi Radovica požigala 33 hiš in 100 gospodarskih poslopij, poškodovale dve cerkvi in požigala župnišče in šolo.

Sredi meseca junija so komunisti ropali po Temenški dolini in požigali šolo na Primskovem. Ropali so okrog Skocijana, Ločnika, Zelenice, na Rožniku in v Vel. Lipljenih.

Dne 15. junija so ropali po oddaljenih vaseh občine Krka. Odpeljali so več glav živine, mnogo žita, prekaženega mesa, masti, obleke in odnesli mnogo denarja.

Dne 19. junija so komunisti iz »Serčevce« brigade v Hrustovem dolu pri St. Vidu pri Stični ukradli 19 glav živine in sedem voz živeža, obleke in obutve.

Dne 23. junija so komunisti požigali šolo v Telčah pri Mokronogu.

Do konca junija 1943 je bilo v okolici Skocijana pri Turjaku po »narodno-osvobodilni vojski« izropanih 58 posestnikov. Požiganih je bilo 13 hiš in 17 gospodarskih poslopij. Odvedenih je bilo 73 goved, 13 konj in 39 prašičev. Večinoma so tolovaji kmetom odnesli do zadnjega žebila v hiši. Škoda je znašala tedaj več kakor 5 milijonov lir. Niso pa všteli podatki za vasi Visoko in Hudi Rogatec, ki spadata v občino Želimlje. Ti dve vasi sta požigani v celoti in so se ljudje raztepli na vse strani.

Do konca meseca junija so bili v navedenih belokrajinskih vasih docela izropani naslednji kmetje: v vasi Hrust: Bahor Matija, Gašperšič Jurij, Špehar Matija, Balkovec Niko, Hudelja Janez, Flajnik Ivan in Flajnik Franc. — V vasi Nova Lipa: Mravljinec Ivan, Flajnik Peter, Metek Ivan, Špehar Matija, Tomažič Stefan, Blajdič Stefan, Frankovič Jurij, Zagar Stefan in Frankovič Katarina. — V vasi Sneljni vrh: Sterbenec Anton, Verderber Jože. — V vasi Mavrlen: Brumskot Ana. — V vasi Ruteva vas: Strukelj Stefan.

V noči od 3. na 4. julija so komunisti v Grobljah pri St. Jerneju odpeljali 20 glav živine iz vasi, ki je bila v žici in obdana z italijanskimi bunkerji. Isto noč so izropali Stare vasi pri St. Jerneju in vasi Orehovo pri Kostanjevici.

Nekaj dni prej so napadli Trško goro in odvedli veliko goved.

Dne 4. julija zvečer so komunisti v Stični izropali trgovino Gorišek. Odnesli so živila, obleke in perilo. Trgovina stoji 50 metrov od samostana, v katerem je bila savajska straža. Straža se je zvečer umaknila v notranjost in so tolovaji nemoteno ropali.

Dne 24. julija je »narodno-osvobodilna vojska« napadla Žužemberk. Požgan je bil precejšen del trga, požgana sodinja, šola in Zdravstveni dom, cerkev poškodovana s topovskimi strelji. Po napadu so komunisti izropali naslednje vasi: Rdeči Kal, Sad, Tenovica, Podboršt, Zagorica, Velike in Male Pece, Pokojnica, Bič, Pristavica, Dobravica, Školje in okolico Sela-Sumberka.

Dne 15. avgusta so komunisti pridrli v vasi Sabočevce pri Borovnici in je požigali. Prejšnji večer so izropali Sabočevce, Niževce, Dražico in Ohonico. V Sabočevem je zgorelo 9 hiš in tri gospodarska poslopja.

Dne 9. septembra je »narodno-osvobodilna vojska« v Novem mestu pobrala v Mestni branilnici 900.000 lir, v Ljudski posojilnici 148.000 lir, v mestni blaginji 26.000 lir, na Prevodu 32.000 lir in v postajni blaginji 100.000 lir. Izropali so skoraj vse trgovine. Blaga so pobrali za več kakor 10 milijonov lir. Popolnoma so uničili starodavno Kraljevo tiskarno.

Zakrivali so uničenje številnih hiš, ki so jih poškodovale ali podrle bombe. Škoda na poslopijih je najmanj za 50 milijonov lir.

Meseca septembra je bila v Kostanjevici uničena šola, žaga in osem hiš. Dne 19. septembra so komunisti s topovi razrušili zgodovinski Turjaški grad. V dveh urah je bilo na grad izstreljenih 395 granat, ki so uničile zgodovinsko kapelo in del novega gradu. Konec septembra 1943 so komunisti povzročili uničenje naslednjih krajev na Primorskem: Od Gorice do Vipavske doline: delno razbit St. Peter, razdeljan Kronberg in Rožna dolina, razbita Volja Draga, Vogersko, del Mirna, mnogo razvalin v Renčah in Biljah, docela uničeno Brje, veliko poškodovanih poslopij v Ajdovščini, pogorišča na Dolu in Predmetji in porušen Godovič, kjer stojijo le še tri hiše.

Meseca novembra 1943 je bil položaj v kočevskem okraju takle: Nešto je bilo vasi, kjer ni bilo v blevih nobene repa več, bodisi govejega, konjskega ali prašičjega, na dvoriščih nobene kokoši, v shrambah nobenega krompirja, nobene koruze in ječmena.

Dne 23. novembra so komunisti porušili cerkev v Grahovem. Kmetom v Lipsenju, Zirovnici in v vsej Loški dolini so poklali preostalo živino in prašiče ter več hiš požigali.

Dne 12. decembra je »narodno-osvobodilna vojska« popolnoma razdejala grad v Kočevju, izropala mesto, porušila vse večje stavbe, uničila rudnik, edini vir kurjave za vse prebivalstvo Ljubljanske pokrajine.

Meseca septembra, v času svoje zvlade, so komunisti uničili vso Mirenko dolino. V Krmelju so porušili vse rudniške naprave, požigali separacijo in pogrnili v zrak strojnico s stroji vred. Požigali so tudi rudniško stanovanjsko kolonijo in krmeljsko bolnišnico.

In takemu gospodarskemu uničevanju je propaganda rekla »osvoboditev«.

Kakor je bilo zapisano, je vso gospodarsko škodo, ki jo je Osvobodilna fronta povzročila z uničevanjem slovenskega narodnega imetja, nemogoče tudi približno oceniti. V majhnem dokaz, kako ogromna je ta škoda, naj služijo približni uradni seznam o poslopijih, ki jih je »narodno-osvobodilna vojska« požigala in uničila sama ali pa so bila uničena kot posledica njenih nastopov v Ljubljanski pokrajini do meseca septembra 1943. Škoda na poslopijih je po tem seznamu naslednja:

Okraj Črnomelj:

Občina Adlešiči: uničenih 13 hiš, 27 gospodarskih poslopij, škoda znaša 1.450.000 lir.

Občina Črnomelj: uničenih 169 hiš, 366 gospodarskih poslopij, škoda znaša 25.655.520 lir.

Občina Dragatuš: uničenih 16 hiš, 43 gospodarskih poslopij, škoda znaša 948.000 lir.

Občina Gradac: uničenih 36 hiš, 132 gospodarskih poslopij, škoda znaša 19.426.700 lir.

Občina Metlika: uničenih 141 hiš, 343 gospodarskih poslopij, dve šoli, škoda znaša 18.212.000 lir.

Občina Radatoviči: uničenih 226 hiš, 452 gospodarskih poslopij, škoda znaša 24.860.000 lir.

Občina Semeč: uničenih 6 hiš, 17 gospodarskih poslopij, dve šoli, škoda znaša 1.012.250 lir.

Občina Stari trg ob Kolpi: uničenih 190 hiš, 590 gospodarskih poslopij, 1 šola, škoda znaša 21.200.000 lir.

Okraj Kočevje:

Občina Dolenja vas pri Ribnici: uničeni 2 hiši, škoda znaša 100.000 lir.

Občina Fara: uničenih 12 hiš, 13 gospodarskih poslopij, škoda znaša 854.000 lir.

Občina Kočevje: uničenih 48 hiš, 57 gospodarskih poslopij, 1 šola, 3 javnih stavb, škoda znaša 4.512.000 lir.

Občina Kočevska Reka: uničenih 6 hiš, 3 gospodarska poslopja, 1 šola, škoda znaša 515.000 lir.

Občina Koprivnik: uničenih 229 hiš, 3 šole, 8 javnih stavb, škoda znaša 12.020.000 lir.

Občina Loški potok: uničenih 111 hiš, 220 gospodarskih poslopij, škoda znaša 112.150.000 lir.

Občina Mozelj: uničene 4 hiše, 8 gospodarskih poslopij, 1 šola, škoda znaša 780.000 lir.

Občina Ribnica: uničenih 147 hiš, 219 gospodarskih poslopij, 5 javnih stavb, škoda znaša 32.405.583 lir.

Občina Sodražica: uničenih 140 hiš, 159 gospodarskih poslopij, 1 šola, 4 javne stavbe, škoda znaša 11.077.560 lir.

Občina Stari log: uničenih 273 hiš, 546 gospodarskih poslopij, 2 šoli, škoda znaša 50.430.000 lir.

Občina Velike Lašče: uničenih hiš 94, gospodarskih poslopij 128, 2 šoli, 5 javnih zgradb, škoda znaša 6.166.030 lir.

Občina Videm-Dobrepolje: uničenih 74 hiš, 125 gospodarskih poslopij, 1 šola, 1 javna zgradba, škoda znaša 5.390.000 lir.

Okraj Ljubljana:

Občina Borovnica: uničenih hiš 5, gospodarskih poslopij 34, škoda znaša 1.140.860 lir.

Občina Brezovica: uničeni 2 hiši, 1 šola, škoda znaša 137.000 lir.

Občina Dobrova: uničenih hiš 52, gospodarskih poslopij 48, dve šoli, 3 javne zgradbe, škoda znaša 5.450.160 lir.

Občina Dobrunje: uničenih hiš 41, gospodarskih poslopij 90, ena šola, 2 javni zgradbi, škoda znaša 6.350.000 lir.

Občina Grosuplje: uničeni 2 hiši, gospodarskih poslopij 18, škoda znaša 537.000 lir.

Občina Horjul: uničenih 8 hiš, gospodarskih poslopij 16, škoda znaša 1.192.680 lir.

Občina Horjul: uničenih 8 hiš, gospodarskih poslopij 16, škoda znaša 1.192.680 lir.

Občina Ig: uničenih hiš 110, gospodarskih poslopij 246, 1 šola, tri javne zgradbe, škoda znaša 7.323.500 lir.

Občina Krka: uničenih hiš 8, gospodarskih poslopij 21, škoda znaša 456.000 lir.

Občina Polhov Gradec: uničenih hiš 12, gospodarska poslopja 3, škoda znaša 1.209.600 lir.

Občina Dev. Mar. v Polju: 1 gospodarsko poslopje, 1 javna zgradba, škoda znaša 9.360.000 lir.

Občina Preserje: uničenih hiš 15, gospodarskih poslopij 51, škoda znaša 1.886.245 lir.

Občina Primskovo: uničenih hiš 3, gospodarskih poslopij 4, ena šola, 2 javni zgradbi, škoda znaša 80.000 lir.

Občina Račna: uničene 3 hiše, 1 gospodarsko poslopje, škoda znaša 48.000 lir.

Občina Rakitina: uničenih hiš 4, gospodarskih poslopij 10, škoda znaša 519.000 lir.

Občina Rudnik: uničene 3 hiše, 8 gospodarskih poslopij, škoda znaša 105.090 lir.

Občina Slivnica-Zalna: uničenih hiš 41, gospodarskih poslopij 59, škoda znaša 3.703.000 lir.

Občina Stična: uničenih hiš 11, gospodarskih poslopij 9, ena šola, škoda znaša 979.000 lir.

Občina St. Jošt: uničenih hiš 12, gospodarskih poslopij 25, 1 javna zgradba, škoda znaša 1.514.550 lir.

Občina St. Jurij pri Grosupljem: uničenih hiš 16, gospodarskih poslopij 26, 1 šola, 1 javna zgradba, škoda znaša 1.600.200 lir.

Občina St. Vid pri Stični: uničenih hiš 59, gospodarskih poslopij 113, škoda znaša 12.702.000 lir.

Občina Šmarje pri Ljubljani: uničenih hiš 6, gospodarskih poslopij 27, škoda znaša 698.000 lir.

Občina Tomičelj: uničene 4 hiše, gospodarskih poslopij 14, škoda znaša 492.370 lir.

Občina Vel. Gaber: uničena 1 hiša, 3 gospodarska poslopja, škoda znaša 135.700 lir.

Občina Višnja gora: uničenih hiš 7, gospodarskih poslopij 36, ena javna zgradba, škoda znaša 1.536.000 lir.

Občina Vrhnik: uničenih hiš 55, gospodarskih poslopij 91, ena javna zgradba, škoda znaša

DOSEDANJA VSEBINA:

V Doloresu, argentinski gorci vasi, ki njeu ulr in posteo življenje molijo samo lahko miselni letovščarji iz Buenos Airesa, živi vdovec Germán Castillo a sinom Antoniem in hčerko Rino. Lepo kakor breskov cvet. Rina je zaročena z bratrančevom Fabianom. V otroških letih na se je nezavedno zaljubila v Miguela, razvajenega sina bogate meštne rodbine, s katerim sta se skupaj igrala.

Zdaj čuti, da se je to otroško nagnjenje razvilo v močno, dasi brezupno ljubezen. Ko pride pomlad, Rina nepopravljivo pričakuje, ali se bo to pomlad vrnil iz mesta neusojen izvoljenec njene srca. In pričakovanje se ji izpolni. Ljubezen, ki se je porodila v otroških letih, jo zaljuba tako silo, da si ne ve pomagati.

Ni manjši nemir kakor Rine se polasča ob vsem tem Fabianu, njenega zaročena, ki mora k vojakom. Ker si ne ve pomagati drugače, se ponika pred Miguelom in za priložnost, naj to časa, ko bo on pri voljakih, pusti Rino pri miru. Miguel mu obljubi, hkrati pa ta prošnja v njem vzbudi tekmovalno željo: kaj če bi dekle le skusil dobiti! Zato naslednji dan prinese k sebi, dano Miguela, ter obišče Rino na domu. Kraju tolikih mladostnih spominov za oba.

X.

Nabornik

Naslednji dan so gore bile zavite v težke oblake. Padal je leden dež, ki pa Germana in Antonina ni oviral, da ne bi šla na delo.

Ko se je Rina vrnila iz staja, je sedela na pokritem hodniku pred hišnim pragom. Za njo sta tja prišla oba očvarška psa: Leon, ki je bil marogast, pa Negro, ki je bil kodrast in je hudo lajal. Stisnila sta se ji k nogam, da bi zaladremala. V kot tam blizu se je bilo zateklo nekaj kokoši, ki so bile vse premočene, da so drgetale od mraza.

Kože so se stiskale h kamniti ograji etaje in se prestopale, a jih ni dosti veselilo, da bi se šle past.

S praga je bilo še vedno videti oba jezdec, Germana in Antonia, zavita v debele volnene ogrinjaje, ki sta v diru jezдила proti koruznim njivam.

Rina ju je spremljala z očmi, ne da bi bila kaj mislila.

Vso noč je sanjala čudne reči, katerih se sicer ni več spominjala, pač pa je bil njen spomin po teh sanjah meglen in temen kakor oblačno nebo.

Spomin na otroška leta, ki so ga v njej obudile Miguelove besede, jo je napolnil z žalostjo.

Spomini so zanj bili vir ožnostni, kakor je to pri vseh nežnih dušah.

A kakor da bi bile njene misli med spenjem prehodile dolgo pot, je zdaj, še preden je prišla z delom, bila trudna in je sedela na pragu, gledala, kako dežuje, duh pa se ji je ubadal s praznimi rečmi.

Bilo je ob uri, ko je Candela po navadi prihajala po mleko.

In res jo je Rina kmalu zagledala eredi dvorišča: ko da bi bila zrasla iz tal. Zagledala je njeno močno postavo, njen široki, zamazani obraz, njene razmršene lase in njene ognjene oči.

Rina ciganke sicer ni sovražila, pač pa se je je bala. Za njo je videla nieno ščene, ki si ni upalo bliže, zakaj domača

HUGO WAST

pea sta se z laježem zagnala v njegovo gospodarstvo.

»Tvoji psi me pa ne marajo, Rinal! Kdo jih je učil zaganjati se v siromake?« Dekletu se je le stežka posrečilo, da je psa pomirila. Bilo je zmeraj tako: povsod, kjer se je Candela prikazala, so psi ob pogledu nanjo zbesneli.

Ciganka se je previdno približala do hodnika. Ko je videla, da se ji ni treba ničesar več bati, ker je Rina bila že privezala Leona, drugi pesek pa ni bil sposoben povzročiti kaj hudo škodo, je stopila še dalje in sedla na prag.

Dekle je ciganke natočilo v lonec mleka, ženska pa ga je gledala, ko da mu misli nekaj povedati.

»Kakšno slabo vreme! je vzkliknila. Popila je nekaj požirkov mleka, potem pa vprašala:

»Kako je kaj z moštviijo?«

»Kakor zmeraj.«

»Prihodnje leto?«

»Ne.«

»Oh, saj vem. Ko se bo vrnil od vojakov.«

»Ti tako vse veš.«

»Kar se tega tiče, vem, kar vem.«

Rina je zadržala.

»Ali hočeš, da ti povem pravljico?«

je vprašala ciganke, ko sta nekaj časa molčali. V dekletem žalostnem obličju je brala, kaj se godi v njeni duši.

Popravila si je obleko, se presedla na trdem stolu, položila široke roke v naročje, zapčila oči v Rino, potem pa začela:

»Nekoč je živel kralj, ki je imel sina. Ta je vse dni prebil na lovu za jeleno, ki so živeli v grajskem gozdu.

Sredi tega gozda, kjer je bila goščava največja, je živel pastirčica in skrbela za svoje koze. Nekega jutra je pastirčica videla kraljeviča, ki je na vrancu jezditl ondi mimo, ter se do ušes zaljubila vanj. In zvečer, ko se je kraljevič vračal, je s kozami čakala ob poti, da bi ga videla, ko pojde mimo... Pastirčici je bilo ime Breskov cvet...«

»Breskov cvet?« je začudeno vprašala Rina.

»Da, Breskov cvet, kakor bi se morala imenovati ti.«

»Od tega dne je dekle, ki se je imenovalo Breskov cvet, vsako jutro in vsak večer čakalo ob stezi kraljevega sina in srce mu je plalo v ljubezni. Paša se je bila ondi znižala in koze so mršavele, tuda dekle tega ni videlo.

Kadar je kraljevič jezditl tam mimo naglo ko blisk, je dekle vsakokrat bilo bolj zaljubljeno in bolj žalostno, ker ga ni nikoli pogledal; to pa zaradi tega ne, ker je v gradu njegovega očeta živel kraljična, ki je bila njegova nevesta.

Ko je nekega dne kraljevič spet odjezdil mimo, je dekle odgnalo svojo čredo nekam v gorsko zakotje, kjer je

Argentinski roman

M JAVORNIK

živela čarovnica, s katero sta bili prijateljici, ker ji je dekle dajalo nekaj mleka od svojih koz. Dekle je čarovnici povedala, da je videla kraljevega sina in da je od tistega dne bolna za ljubezen; da koze od tedaj nimajo mleka, ker jih je pozabila voditi na dobro pašo.

Čarovnica je vse to vedela, ne da bi ji bilo dekle kaj previlo. Dala je dekletu suho vejico, ki jo je potegnila izpod vročega pepela, in dekletu rekla, naj jo položi na pot tako, da bo kraljevičev konj stopil nanjo.

Dekle, ki mu je bilo ime Breskov cvet, se je vrnilo s čredo do staze in položilo vejico na tla. Ko je kraljev sin drugo jutro jezditl mimo, mu je konj poskočil in se vejice ni dotaknil. Prav tako se je zgodilo, ko je jezditl mimo zvečer, in njegov gospodar se ni ozrl na zaljubljeno pastirico, ki je zaradi njega ugonabljala svoje koze.

Dekle, ki mu je bilo ime Breskov cvet, se je vrnilo k čarovnici ter ji povedalo, kaj se je zgodilo. Čarovnica je vejico položila na ogenj in, ko je zgorela, je pobrala pepel ter ga dala pastirici, naj ga raztrese po stezi.

Pastirica je s pepelom posula velik kos staze. Ko je kraljev sin naslednje jutro spet prijezdil, je konj stopil na pepel in njegov gospodar se je ozrl na pastirico, ki je stala ob stezi, ter potem mislil nanjo. Zvečer konj ni maral iti čez pepel, zato je kraljevič moral razsesti in ga za udo peljati po stezi. Zdaj je videl od blizu pastirico, ki je bila lepa in sveža in skromna kakor breskov cvet. Pozabil je na svojo nevesto in bi se bil rad poročil s pastirico.

Toda kralj se je zaradi tega razsrdil in ukazal zapreti vse cerkve, da bi se kraljevič ne mogel poročiti z Breskovim cvetom. Dekle pa je nekega večera dalo vse svoje koze čarovnici, ki jima je pomagala, potem pa se je dalo odpeljati kraljeviču, ki ga je vzel na konja in odjezdil z njim.

Ko sta prišla iz očetovega kraljestva, ju je v prvi cerkvi, katero sta dobila odprto, duhoven poročil, potem sta na vrancu, ki je bil nagel kakor blisk, odjezdila po svetu. Vrnila sta se domov, ko je stari kralj umrl. Kraljevič je postal kralj, pastirica iz gozda pa, ki je bila še vedno lepa in ponižna kakor tedaj, ko je vodila koze k stazi, je postala kraljična. In kadar je zvrhan lonec, tedaj je tudi te storije konec.

Rina je poslušala vso pravljico, ne da bi bila trenila s očesom. Ko je Candela nehala, je dekle zavdihnilo, ne da bi bilo vprašalo, ciganke pa se je nasmehnila.

»Grem, Rina, zakaj slabo vreme je.« In res je dež bil vedno hušji.

Odšla je in se opirala na svojo debelo gorjako. Premočene cunje si je ovila tesneje okoli telesa. Ščene je stopicalo za

njo. Drgetalo je od mreza, ker je iz strahu pred onima psoma bilo ves čas na dežju sredi dvorišča.

Rini ni bilo nič hudo, da je ciganke odšla, zakaj njena pripoved ji je škodila, saj ji je v srcu vzbudila precej nekoristnih utvar tiste vrste, ki se jim je don Filemon smejal: »Pastirica, ki vzame kraljevega sina! V pravljicah kajpada!«

Potem je začela pospravljati po hiši. Dve stvari ali tri so jo spomnile na mater: njen molek, ki je visel ob posteljnem vzglavju; cvetlični lonček, v katerem je rasel roženkavrt, ki je bil zdaj že suh, in pa plašč, ki je visel na žebliju ter se je zdelo, da je ohranil obliko, ki mu jo je bilo dalo telo uboge, mrtve matere.

Zdela se ji je, da je bila srečnejša, ko je mati še živel.

Tedaj ni nihče vedel, kaj se godi v njeni duši, in življenje ji je teklo samotno, da se skoraj ni nič mešalo z življenjem teh treh ljudi, ki so jo obdajali.

Toda spomin na mater, ki je bila vedno vneta za dolžnost in vrla za delo, je Rino objel kakor plamen, ki naj pozivi njen potrpi pogum. Sklenila je, da bo močna, dokler se ne bo vrnil Fabian od vojakov in jo vzel.

Pea sta zalajala in Rina je skočila k vratom. Prihaja je Fabian. Sprejela ga je z nasmehom.

»Fabian, ti? Saj si vendar v Capilli.«

»Prihajam od onod. Pustil sem delo. Rad bi tu prebil še te dni, ki manjkajo do odhoda.«

Fant ni odgovoril. Srce mu je drhtelo od radosti, ko je videl v nevestinih očeh blek, ki ga doslej ni poznal. Stopil je s konja, ga razseditl, vrgel opravo v kuhinjo in izpustil konja, čigar kadeči se pot je pričal, da je dolgo dirjal.

Stopil je za Rino, ki mu je bila šla pripravljati čaj.

»Zakaj, Fabian?« ga je spet vprašala. Ne da bi jo bil pogledal, ki je ves ganjen odgovoril:

»Da bi bil pri tebi.«

In to ga je presunilo tako v dno duše, da je sedel na stolec in začel jokati kakor otrok.

Rina, ki jo je to ganilo, je stopila k njemu in mu položila roko na ramo.

»Fabian, zakaj jočeš?«

»Ker te imam neznansko rad; ker moram proč.«

»Saj se boš vrnil.«

»Da, a šele čez dolgo... in se bojim...«

»Bojiš česa?«

»Rina,« je rekel fant, »vital ter jo prijel za roke. Ali me v teh dveh letih ne boš pozabila?«

»Ne.«

»No boš imela rada drugega?«

»Ne.«

»Obljubiš pri svoji materi?«

»Da! Pri svoji mrtvi materi!«

Ne da bi bil Fabian vedel, kaj de'a, je prijel njeno glavo v svoje hrupave roke, ki bi jo bile lahko strle, ter jo poljubil na čelo.

Bil je bled in se je tresel. Sedel je na sedlo, Rina pa, ki je bila rdeča od sramu, mu je dala čaja, ki ga je začel željno srkati.

»Pa oče in Antonio, kje sta?«

»Šla sta na njivo.«

»V takem vremenu?«

»Rekla sta, da se bo ujasnilo.«

»Ujasnilo zdaj? Ti oblaki so za teden dni!«

Pea sta spet zalajala.

»Ona sta!« je rekla Rina, ko ju je zagledala vsa mokra, da jima je curljalo od ogrinjajev.

Prvi je vstopil German. Otresel je ogrinjajev ter stopil k ognjišču.

»Dekle, skuhaj mi dobrega, grenkega,« je rekel Rini.

S koncem foveča je začel strgti blato s čevljev.

»Slabo vreme, Fabian, kaj?«

»Slabo, stric. Zlasti da bi človek hodil na polje.«

German ni odgovoril, nazadnje pa je dejal:

»Prihajava iz Doloresa. Srečal sem tem odvetnika. Pravi, da bi don David rad pet krav za groš.«

Rahel amesek je razsvetlil trdo kmetovo obličje.

»Odvetnik pravi, da mu ne jamči, da bi dobil, če začne tožbo. Bo pogledal v knjige. Zagovarjal me bo zastonj. Prijazen fant!«

»Kdo pa je to?«

»Gospod Miguel, ki je prav zdaj postal dohtar.«

Rini se je roka zatresla, ko je postavila čaj pred očeta. Fabian ni pri tem niti trenil z očesom.

»Toda on je v Buenos Airesu...«

»Že, pa bo pozimi prišel za nekaj dni sem. Radi bi prodali pristavi, zato bo prišel sem.«

Fabian je pogledal Rino. Ob tej novici se ga je polotila čudna potutost. Miguel bo prišel tedaj, ko bo on daleč, prišel bo gledat knjige, ostajal bo morda tu dolge dneve in jih pregledoval, tukaj, blizu nje...

Toda videl je Rinine oči, v katerih je gorela taka zvestoba, da se je njegova nezaupljivost razblinila kakor meglica, kadar posije nanjo sonce.

»Pri mrtvi materi!« mu je rekla in zdaj je bil miren in varen zaradi svoje neveste.

In ko jo je čez nekaj dni spet poljubil, potem pa odhitel na svoje mesto med nabornike, ki so korakali v mesto, ni bil sicer vesel, je pa v duši čutil prav tako zaupanje kakor poprej.

Ona je stala ob kamniti ograji, gledala, kako je odhajal, in si brisala oči z robom predpasnika. Ko ga ni videla več, je stopila do tolmuna, sedla v vnožje vrbe, si pomotila obraz z rokami in začela jokati.

Potem je zaslislala palico, ki je tolkla po kamenju, in se je stresla, ko je ujela porogljiv glas, ki ji je govoril:

»Kaj jokaš, Rina? Ker je ženin odšel? Noričal Eden tod, drugi gor!«

Dekle je vzdignilo obličje in zagledalo Candelo, ki je že šla svojo pot ob potoku. Za njo je capljalo ščene s pobešenim repom, ko da se boji psov, ki sta lajala za njegovo gospodarstvo.

Rino je bilo strah lastne samote, pa je zbežala, da bi se zaprla v hišo.

Toda na dvorišču, ki se je kopalo v soncu, se je ob ograji ustavila. Temno sinje nebo so orale lastavice, ki so polnile večer z veselimi žvrgolenjem. Veter je zdaj pa zdaj zanesel sem žvenketanje zvonca, ki je visel na vratu mrketa, ki je vodil čredo po bregih, polnih materne dušice.

Bil je prav tak mir kakor zmiraj, toda Rine je bilo strah.

»Dve leti!« je zamrmrala. »Kako dolgo!«

In odšla je v hišo.

(Dalje.)

Razpis glasbenega natečaja

Glasbena Matica v Ljubljani razpisuje natečaj za najboljše priredbe slovenskih narodnih pesmi, in sicer za klavir ali za violino in klavir. Klavirski stavek naj ne bo le harmonizacija, temveč samostojno umetniško delo v duhu napeva.

Razpisanih je 10 nagrad po 200 lir in priredbe bodo uporabljene za zbirko slovenskih narodnih pesmi, ki jo namerava izdati Glasbena Matica.

Predložiti se morajo do 1. septembra 1944 samo nova dela, ki do sedaj še niso bila objavljena, ne nagrajena in tudi ne izvajana.

Natečaja se lahko udeležijo samo slovenski skladatelji. Vsak udeleženec mora označiti svoje delo z geslom in v posebni kuverti, označeni z geslom, navesti svoj naslov. Na kuverti naj bo tudi naslov, kamor naj se vrne nenagrajeno ali neodkupljeno delo, vendar ta naslov ne sme biti istoveten z onim v kuverti. Dela morajo biti poslana kot priporočena pošiljka na naslov Glasbene Maticе, Ljubljana, Vegova ulica 7, ali izročena v njeni pisarni.

Glasbena Matica ima pravico, da nenagrajene skladbe lahko odkupi. Pri nagrajenih in odkupljenih si pridruže pravico prve izvedbe in izdaje v spoznamno določeni nakladi v teku treh let po objavi uspeha natečaja.

Razsodišče je umetnostni odsek Glasbene Maticе. Zoper odločitev razsodišča ni priziva.

Glasbena Matica.

Nadaljevanje s četrte strani

Občina Mirna peč: uničenih hiš 10, gospodarskih poslopij 23, škoda znaša 538.000 lir.

Občina Mokronog: uničenih hiš 4, gospodarskih poslopij 22, škoda znaša 1.710.000 lir.

Občina Orehovača: uničena 1 šola, škoda znaša 800.000 lir.

Občina Prečna: uničenih hiš 18, gospodarskih poslopij 22, 1 javna zgradba, škoda znaša 798.000 lir.

Občina Sela-Sumberk: uničeno eno gospodarsko poslopje, škoda znaša 20.000 lir.

Občina Sv. Križ pri Kostanjevici: uničenih hiš 23, gospodarskih poslopij 93, 1 šola, 1 javna zgradba, škoda znaša 846.000 lir.

Občina Sv. Križ pri Litiji: uničenih hiš 6, gospodarskih poslopij 5, škoda znaša 795.700 lir.

Občina St. Jernej: uničenih hiš 4, gospodarskih poslopij 13, škoda znaša 225.000 lir.

Občina St. Peter: uničenih hiš 7, gospodarskih poslopij 23, 1 javna zgradba, škoda znaša 2.632.000 lir.

Občina St. Rupert: uničenih hiš 3, gospodarskih poslopij 8, škoda znaša 114.120 lir.

Občina Škocjan: uničena 1 šola, škoda znaša 100.000 lir.

Občina Smihel-Stopiče: uničenih hiš 26, gospodarskih poslopij 44, 1 šola, 1 javna zgradba, škoda znaša 5.379.000 lir.

Občina Toplice: uničenih hiš 3, gospodarskih poslopij 8, 1 šola, škoda znaša 445.000 lir.

Občina Trebeljno: uničena 1 šola, škoda znaša 200.000 lir.

Občina Trebnje: uničenih hiš 12, gospodarskih poslopij 31, škoda znaša 287.800 lir.

Občina Trzin: uničenih hiš 3, gospodarskih poslopij 7, škoda znaša 960.000 lir.

Občina Velika Loka: uničenih hiš 7, gospodarskih poslopij 29, 1 javna zgradba, škoda znaša 691.000 lir.

Občina Zagradec: uničenih hiš 20, gospodarskih poslopij 73, 1 šola, škoda znaša 2.155.000 lir.

Občina Žužembek: uničenih hiš 16, gospodarskih poslopij 49, 1 šola, 4 javne zgradbe, škoda znaša 3.470.000 lir.

Celotna škoda po posameznih okrajih

Okraj Črnomelj: uničenih hiš 797, gospodarskih poslopij 1760, sol 7, škoda znaša 110.765.370 lir.

Okraj Kočevje: uničenih hiš 1140, gospodarskih poslopij 1474, sol 12, javnih zgradb 28, škoda znaša 116.390.973 lir.

Okraj Ljubljana: uničenih hiš 652, gospodarskih poslopij 1207, sol 8, javnih zgradb 17, škoda znaša 1.100.000 lir.

nih zgradb 17, škoda znaša 80.454.955 lir.

Okraj Ljubljana - mesto: uničenih hiš 14, gospodarskih poslopij 1, škoda znaša 702.190 lir.

Okraj Logatec: uničenih hiš 382, gospodarskih poslopij 364, sol 3, javne zgradbe 4, škoda znaša 25.523.743 lir.

Okraj Novo mesto: uničenih hiš 329, gospodarskih poslopij 987, sol 15, javnih zgradb 15, škoda znaša 51.968.076 lir.

V vsej Ljubljanski pokrajini: skupno uničenih hiš 3314, gospodarskih poslopij 5798, sol 45, javnih zgradb 61, škoda znaša 395.805.507 lir.

V teh uradnih podatkih je škoda ocenjena po vrednosti, ki jo je lira imela leta 1941 ob zamenjavi. Ker je danes vrednost lire trikrat manjša kakor leta 1941, je treba znesek celotne škode zaradi porušenih in uničenih poslopij v Ljubljanski pokrajini pomnožiti s 3. Zaradi tega lahko mirno trdimo, da znaša zgolj ta škoda od jeseni 1941 do septembra 1943 eno milijardo lir. Da je ta račun pravilen, dokazuje cenitev škode po zavarovalnicah za leto 1941 in 1942, omenjena prej.

Niti približne slike in cenitve pa ni moči narediti za gospodarsko škodo, ki jo je Osvobodilna fronta s svojimi nastopi povzročila v Ljubljanski pokrajini po 8. septembru. Tedaj je narodno-osvobodilna vojska po načrtu za komunistično socialno revolucijo začela sistematično uničevati vsa večja javna in zasebna poslopja: šole, cerkve, župnišča, občinske domove, prosvetne domove, gasilske domove, sokolske domove, bolnišnice, delavnice in gospodarske obrate vseh vrst. Do meseca marca

M. M. A. F. F. I.

Sijaj in zaton

KLEOPATRE

11

DOSEDANJA VSEBINA:

Zaradi zmede na egiptovskem prestolu je rimska vojska poselila v Egipt in posadila nazaj na prestol Ptolomeja XIII. Tega je nasledil sinček Ptolomej XIV. z ženo Kleopatrom, svojo lastno sestro. Starejša Kleopatra je bila rojena vladarica in je hotela oblast osredotočiti v svojih rokah. Tudi s tem je trčila ob tri rezente, ki so vladali v imenu kralja otroka, pa so prav tako hoteli imeti prvo besedo.

Tedaj je izbruhnila v Rimu državljanska vojna med Pompejevi in Cezarijanci. Pompej je bil poražen in se zatekel v Egipt po pomoč. Kleopatra in rezenti so bili za nevtiralnost Egipta in so zato iskali pretezo za zavrnitev prošnje. Tedaj so rezenti dali ubiti Pompeja. Kmalu nato je v Aleksandrijo prispel Cezar in pokusil poravnati spor med Kleopatrom in njenim bratcem, ki je bil docela pod vplivom regentov. Uspeh je bil le polovičen in iz tega se je izemila celo vataja, ki jo je vodila egiptovska vojska. Cezar je po težkih bojih upor zatrl in uničil egiptovsko mornarico. V bojih je padel tudi mladi kralj. Kleopatra je tako ostala sama kot vladarica. Cezar se je ohladil, bistri in lepi mladenci močno ogrel in je uredil vse tako, da je bila nevarnost nove vataje za dolgo odstranjena.

Kmalu po Cezarjevem odhodu je Kleopatra rodila sina, za katerega ni nič skrivala, da je sed njenega sinčka s Cezarjem. Bil je zanjo dragozno in jantvo za Cezarjevo pomoč. Ko je bil Cezar v Rimu vsemogočni diktator, je prišla tja tudi Kleopatra s sinom. Z hajnim razkosjem in hleskom je očarala Rimljane. Visoka družba se je začela sukati okrog nje, toda mnogo simpatij si je zadržala s svojim ponosnim nastopom in zadržljivostjo. Rimljani so bili užaljeni, ko je pred njimi nastopala kot neke vrste rimske kraljice, prava soprega diktatorja Cezarja, katerega so sumili, da se namerava oklicati za kraljico.

Na praznik Iuperkalij, ki se je zaključil z veliko Cezarjevo apoteozo, je Marcus Antonius, morda zato, da bi se diktatorju priljubil, zagrešil neumnost, da se mu je približal s krono v rokah in mu je hotel posaditi na glavo. In množice se je zaslislalo enoglasno mrmranje in godrnjanje, ki je bilo tako poveljivo, da se je Cezar požuril in zavrnil Antonijevo roko v znak, da ne hrepeni po takšni počastitvi. Vendar pa mučnega vtisa tega poskusa samega ni bilo več mogoče zabrisati. Celo prenekanteri najvnetejši Cezarjev pristav so je začeli s skrbjo spraševati, kje se bo ta reč nehala.

na rimsko pravo samo zato, da bi sama mogla postati njegova zakonita žena? Krožilo je vse polno izmišljotin, a razburjenje je s tem narasčalo.

Položaj je bil do skrajnosti napet. Ammonios, ki se je kot izkušen diplomat hitro seznanil z razpoloženjem v mestu, je kraljici nasvetoval, naj odide. Prav zares ni bilo pametno, ako bi v času Cezarjeve odločnosti tlečala v Italiji. Cezar je mislil Rim zapustiti 18. marca, da bi odšel v Macedonijo. Tam je mislil dobiti svojo legijo in z njo udariti proti Perziji. Kleopatra, čeprav nerada, je poslušala nasvet svojega tajnika. Poslovila se je od diktatorja, ki jo je obsel z darovi. In potem je v prvih marč. nih dnevi s Cezarjem, neškodljivim Ptolomejem in s svojim malim spremstvom od potovala iz Rima. Nekaj dni kasneje se je v Puteoliju vkrcala na ladjo. (To je najstarejša in najverjetnejša domneva). Kraljevska mornarica je takoj razpela jadra in odpeljala proti Aleksandriji.

Bil je zadnji čas, 15. marca je pod bodali zvoznikov padel Julij Cezar.

Težavna nevtiralnost.

Vse je kazalo, da je nenadna Cezarjeva smrt prekrizala Kleopatrine načrte. Njeno upanje na priznanje njenega sina je splavalo po vodi. Legije, ki jih je bil Cezar pustil v Aleksandriji, so doslej vzdrževale javni red in varovale vladno in dolgoletno odtisnost dvora. Toda kaj se bo zgodilo, sedaj, ko je Rimu pretela zmeda in ni nihče vedel, kdo bo dobil državno krmilo v roke: ali Cezarijanci pod vodstvom Antonija, ali republikanski Pompejanci, ki so hoteli vpostaviti staro ustavo?

Na obzorju se je pojavila nova zvezda: Cezarjev pranečak Octavius, kaj namerava la nepoznan mladenič? Ali se bo opredelil za Antonija ali za Brutovo in Kasijevo republikansko stranko? In ali bo navzočnost rimskih legij dovoljevala Kleopatrin, da bo mogla ostati nevtiralna do konca te državljanske vojne? Težko vprašanje in meglena bodočnost.

Zaenkrat je bil Egipt, kakor njegova vladarica, na strani Cezarjeve stranke. Zdelo se je, da bo silno kočljivo vprašanje, trajno ohraniti strogo nevtiralnost. Vile temu se je Kleopatra odločila za takšno stališče. Nič ne bi pridobila, ako bi se takoj vmešala v dogodka, ki so pretresali svet in ki so bili pred durmi. Če kda, se je la trenutek morala bati, da se bodo proti njej zagnali stari aleksandrijski narodnjaki, ki jih je sicer s silo krotila, vendar jih polnoma ni mogla zatreti, in da se utede

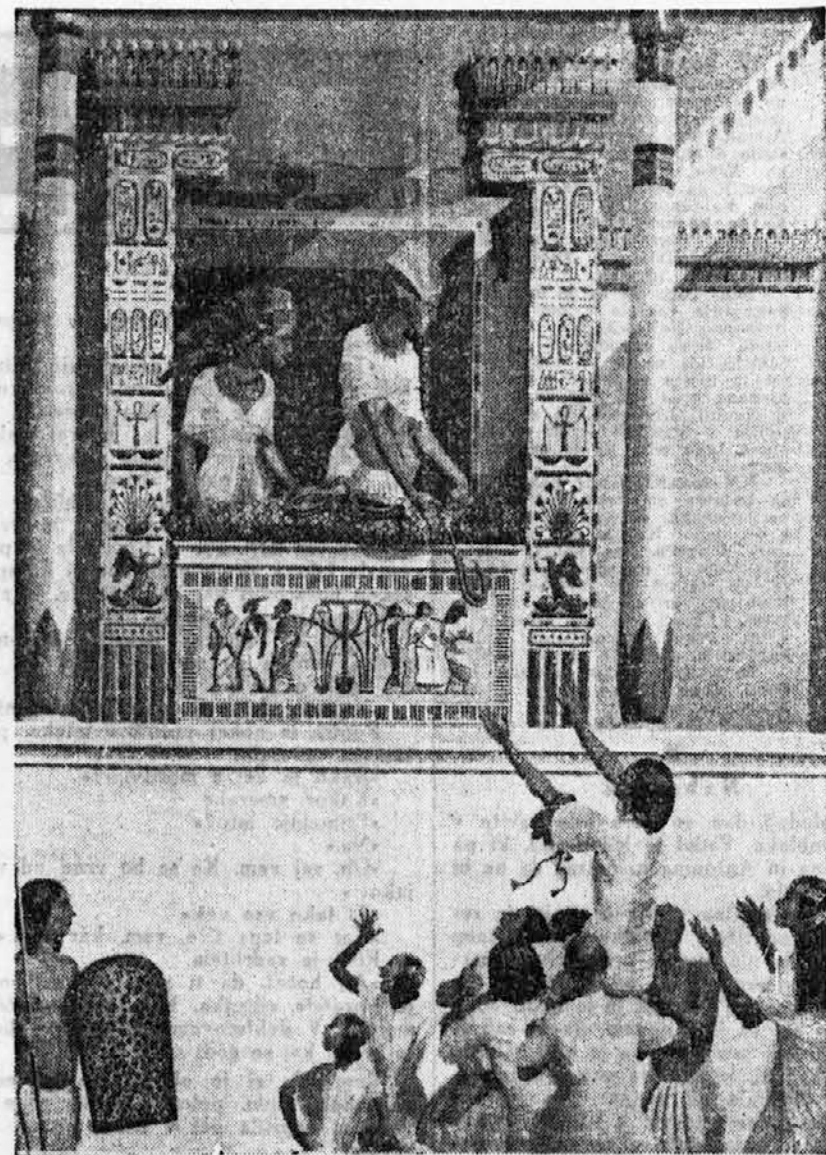
stala svečenica, in prav nobenega znaka ni bilo, da bi Kleopatrina sestra kazala vsaj drobce veselja, da bi zapustila svoje tiho zavetišče in se vnovič poigrala s svojim življenjem.

Za kratek čas pa jo je vendar napadla skrb, ko se je v nekem nilskem kraju pojavil mladenič in trdil, da je Ptolomej XIV. Ta neprilakovani upravičenec do prestola je našel nekaj pristašev, katerim je natvezil, da izginuli kralj v resnici ni izgubil življenja ob priliki poloma v delti, temveč je prav on pravi kralj in zakoniti vladar, ki ga je Cezar sicer premagal, ne pa podjarmil. In tajinstveno pustolovščino je razlagal takole:

Ko se je s plavanjem rešil iz zmede po porazu, je odločil znake svojega dostojanstva in se zatekel v varstvo puštnje. V zelenicah sredi notranjosti dežele se je, kakor so pač prilike nanesele, preživljal. Dokler je živel zmagovalec, se je iz strahu pred njegovim masčevanjem držal v skritišču. Sedaj pa stopa iz teme na plan in zahteva, da ga spet posade na prestol. Ker niso nikoli našli trupla Ptolomeja Dionizija, je ta zgodba sem pa tja pri kmetih v notranjinski naletela na ugoden odmev. Toda aleksandrijski narodnjaki, ki bi morali biti najbolj vnati za vstajenje njihovega kralja, so ostali docela hladni in se niso zganili. Pripovedovanje doždevnega vladarja ni imelo v prestolnici nobenega odmeva. Mladenč je spoznal, da ga bo veljala glava ako se bo še naprej klatil po Egiptu in je zato skrivaj pobegnil v tužnjo. Nihče se ni več zmenil zanj. Nesrečnik je našel zavetje pri nekem oddaljenem plemenu, kjer ga je nekoga dne na Kleopatrin željo iztaknil in uničil Marcus Antonius.

Kleopatra je spet zadihala svobodenje. In da bi brez vseh ovinkov pokazala, da dinastijo predstavlja doslej le sama s svojim sinom, je zraven sebe posadila na prestol Cezariona. In sicer na mesto umrlega malga Ptolomeja. Cezarjev potomec ni bil star niti štiri leta, toda videli smo že, da taka reč na egiptovskem prestolu ni pomnila nobene zapreke. Iz tega časa izvira po vsej verjetnosti siljajni relijeff, katere vidimo še danes v svetišču v Denderi in na katerih je Kleopatra upodobljena v obleki, drži in sijaju kot boginja Hator (egiptovska Afrodita), Cezarion pa v kraljevskem obličju.

Dogodki v Rimu so kraljici valjevali zavest, da je zelo dvomljivo, da bi se tudi zanaprej mogla zanašati na tri legije, ki so ostale v Aleksandriji. Zato se je lotila naloge, da je iz zanesljivih ljudi stvorila lastno majhno vojsko, ki je bila organizir-



Vsakdanje življenje v starem Egiptu. Kralj Akhen-Aten in kraljica Nefretiti na balkonu sončne palače v Tell-el-Amarnu javno poklanjata »časno zlato ogrlico« priljubljenemu dvorjanku duhovnu Ayu, ki je pozneje postal egiptovski kralj. Ay je prišel k palači v spremstvu žene, otroka in prijateljev in steguje roke po zaželenem odklovanju, ki mu je pozneje prineslo kraljevske časti. Pred Ayem je vladal nad Egiptom Tut-ankh-Amun, čigar grob, ki je skozi tisočletja kakor po čudežu ostal nespremenjen, so odkrili leta 1922, v njem so našli neprecenljive zgodovinske zaklade ter razjasnili marsikako skrivnost egiptovskih kraljevskih rodbin ter splošnega življenja in omike v Egiptu

tovska mornarica še ni sposobna za boj, vrh tega pa besni v deželi lakota, da ji tako zares ni mogoče priskočiti tu na pomoč.

Tudi brez tega se je Cassiu posrečilo, da je v Laodiceji Dolabella obkolil. Da bi ne padel nasprotniku v roke, se je Dolabella usmrtil. Kaže, da se je bil Cassius ravno pripravil in oboroževal za kazensko odpravo proti Egiptu — bodisi da je mislil Kleopatrin preprečiti združitve s Cezarijanci, bodisi zato, da bi se polastil Ptolomejskega zaklada, ker je nujno potreboval denar —, ko je od svojega tovariša Brutusa prejel nujno obvestilo. Brutus, ki je brez sredstev in brez poti šel v Smirni, je izvedel iz Rima, da sta Antonius in mlačnozobli Oktavij — Julija Cezarja dedič — združila svoje sile, da bi začela pogon na oba Cezarjeva morilca na vzhodu.

Cassius je takoj odhitel k Brutu. Združena sta ropala po azijskih pokrajinah, da bi si nagrabila denarja in se oborožila za odpor proti Cezarijancem. Ladje Pompejevega sina so se jim takoj stavile na razpolago.

Kakor je znano, se je borba odločila v Macedoniji, v dolini pri Filipih (jeseni leta 42 pr. Kr.). Antonius in Octavius sta dokončno uničila republikansko vojsko. Brutus in Cassius sta se umorila, da ne bi padla sovražnikom v roke.

Cezarjev umor je bil masčevan. Antonius in Octavius sta si razdelila oblast nad imperijem. Octavius je prevzel zahod, Antonius pa vzhod. Treba je bilo zadovoljiti se Lepida, tretjo osebo v zmagovitem triumviratu. Toda zaenkrat so si za poznajoč čas prihranili končno razdelitev v obliki prave pogodbe.

In kako je bilo tedaj s Kleopatrinim položajem sred dveh preprajatih se strank? Predvsem in najprej je odpustila Cezarjevo legijo, da ji ne bi bilo treba njih varstva plačati s posegom, torej z višjo ceno. Brez bojazni za kakršno koli notranjo nevarnost jih je zdaj lahko pogrešila, kajti imela je na razpolago dvorno gardo, ki je bila dovolj močna, da je vzdrževala red. Vrh tega se je egiptovska vojna mornarica povečala za dokajšnje število velikih enot in je predstavljala bojno silo prvega reda.

Medtem ko se je približevala odločitev v boju s republikanci in Cezarijanci na vzhodu, je Antonius zaprosil kraljico za nujno pomoč na morju. Čeprav so bili Cezarijanci v Italiji s četami dobro založeni, so bili na morju šibki in niso vedeli, kako bi večji del legij prepeljali čez Jadransko v Macedonijo. Prevoznih in tovornih ladij so imeli dovolj, vendar nobenih velikih vojnih ladij, ki naj bi ščitile prevoz čez morje pred Pompejanci, ki so obvladovali morske zveze.

Kleopatra, ki je vendar rimske legije odpustila zato, da ne bi zagažala v vojno, je skušala pridobiti na času, kar se ji je bilo pri Cassiju tako lepo posrečilo. Toda Antonius je svoje prošnje ponovil tudi v imenu Octavija, s čim je prejmljivost in je kot Cezarjev politični dedič opomnil kraljico na to, koliko dolguje njegovim stranki. Kleopatra je bila v mučni zagati. Tokrat ni mogla odgovoriti niti s prikritim ne. Cezarjevega pranečaka sicer ni poznala in do zdaj se, da njena čustva do njega niso bila posebno prijateljska, posebno sedaj, ko je Octavius kot pokojnikov poslovnjenec postal dedič strlečevega imetja. Imena in ugleda. Večkrat je je obletavala misel, da bi Cezar brez dvoma, ako ne bi bil padel kot štev zarotniških bodal, po povratku s persijskega vojnega pohoda Cezariona tudi pred rimskim ljudstvom zakonito priznal, in tako bi sedaj njegov lastni sin, njen sinček, postal dedič, ne pa ta Octavius, kateremu je zarota navsezadnje prinesla največjo korist. Toda Kleopatra je poznala Antonija, saj je pred enajstimi leti njenega očeta ponovno posadil na prestol in je bil

tudi pozneje, v času njenega nepozabnega bivanja v Rimu, do nje zmerom vitezki in uslužni. Kako bi mogla s »ne« odgovoriti tistemu, ki je v njenih očeh predstavljal voljo in celo silo Cezarja samega?

Kleopatra je dala Antoniju sporočiti, da bo sama osebno s najboljšimi ljudmi svoje mornarice Cezarijancem prispela na pomoč. Po vsem videzu sodeč je to sporočilo padlo nasprotnikom v roke, kajti nasprotni admiral Statius Marcus je dobil povelje, da mora križariti v peloponeških vodah med Kretom in predgorjem Taenarum (današnji rtji Matapa) in za vsako ceno egiptovski mornarici zapreti pot. Statius se je držal povelja. Pa čeprav je dneve in tedne križaril sem pa tja, nikdar ni zagledal pred seboj nobene mornarice.

Kleopatrina vojna mornarica je v resnici odpeljala iz aleksandrijskega pristanišča proti severu, toda epotoma je zašla v strahovit vihar. Kraljica, ki je bila na krovu admiralske ladje, se ni počutila dobro, pa je ukazala obrniti in se vrniti zopet v pristanišče. Takoj je poročilo o dogodku poslala v taborišče Cezarijancev, pri čemer pa si lahko mislimo, da je zaradi prijateljstva na eni strani in po drugi strani zaradi nevtiralnosti do neke mere pretrpano popisala vihar in svojo bolezen.

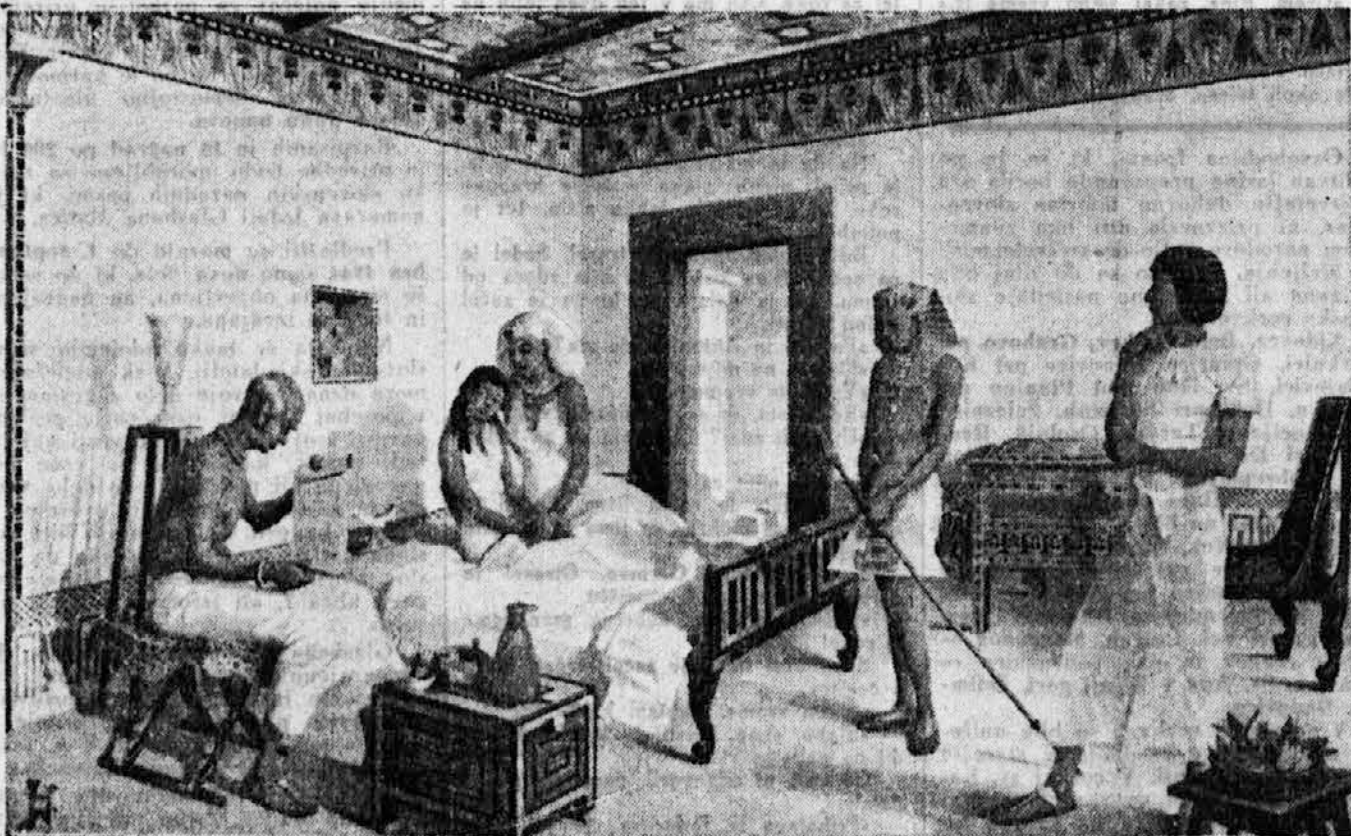
Na njeno srečo so pri Filipih smagali Cezarijanci. Skoraj vsa ojačenja, ki so bila poslana iz Italije, so neposkoderovana prispela čez Jadransko, ker Statijeva mornarica ni prispela pravočasno, da bi pretrgala zvezo med Brundisijem in Dračem. Tako je bilo izplutje aleksandrijske mornarice, vzelo temu da je prehitro krenila nazaj, vaceo silno koristno za masčevalce Cezarjeve smrti. Statius Marcus je izgubil predragocen čas s čakanjem na kraljičino mornarico, ki je nikoli ni bilo v bližino. Ta čas pa sta Antonius in Octavius nemoteno prevzela svoje čete.

Po navadi drž, da uspeh zopet vse izgleda ter prežene prestano skrb. Toda pri Antoniju ne. Še po zmagi, pa čeprav je bil v Aziji sprejet s triumfi, ker je prebivalstvo, katero sta Brutus in Cassius izropala, videlo v diktatorju Vzhoda v resnici svojega rešitelja, je v njem gorela jeza zaradi tega, ker Egiptanci niso izpolnili svojih dolžnosti, ki so izvirale iz zavezništva in hvalečnosti.

Medtem ko se je Octavius vrnil v Italijo, da bi tam požel lavorice za izbojevano zmago (za katero se je v resnici moral zahvaliti le vojaški izkušnosti svojega tovariša, kajti njega samega je bil Brutus že spravil v silovito zadrego), je Antonius poslal svojega častnika Dellija v Aleksandrijo, da bi od kraljice zahteval strogo obračun zaradi njenega izostanka.

Dellius je imel tudi ukaz, da Kleopatro kratko in malo pozove, naj osebno pride v Tarsus v Cilicijo, kamor bo Antonius prišel čez mesec dni. Je imel mar namen, postaviti jo pred neke vrste vojni sodišče? Ali pa je mimo tega, da je hotel silnati opravilo svojega zaveznika, gojiti tudi željo, videti to slavno žensko, o kateri se je toliko govorilo in šušljalo, od blizu in je natančneje poznati? Privraket se je z njo kot malim dekletom srečal med Gabinijevim pohodom proti Egiptu. Potem jo je zopet videl v Rimu v zadnjem letu Cezarjevega življenja. Toda iz strahu pred diktatorjem se ji nikoli ni upal približati in zaupno bližino. Ali je bil mož ali politik, ki je želel videti pred seboj lepo neubogljivo, trepetajočo od strahu in jokajočo od kesanja? Tudi najbistrejši zgodovinar ne bi mogel s gotovostjo odgovoriti na to vprašanje. Mnogi življenjepisci a hujno domisljijo menijo, da je bil nekdanji Cezarjev namestnik že dalj časa zaljubljen v kraljico, toda to mnenje se ne da s ničemer opravičiti.

(Dalje prih)



Vsakdanje življenje v Egiptu. Spalnica farsonove hčere mlade kneginje Neferu-Re iz leta 1501 pred Kristusom nam daje sliko o stanovanjski kulturi starega Egipta. Stanovanja, ki so jim posvečali veliko pozornost, so bila urejena po treh načelih: preprostost, smotrnost, lepota. Pohištva v njih je bilo toliko, kolikor je bilo nujno potrebno. Toda vse je bilo izdelano iz dobre, pristne snovi, praktično in lepo. Veliko oblik na tem pohištvu spominja na tako imenovane najmodernejše današnje stvaritve v stanovanjski arhitekturi: nizka, preprosta postelja, stoli preračunani zlasti na zložno sedenje, gladke črte, ki omogočajo lahko in naglo anazneženje, svetle mlada kneginja Neferu-Re sedi bolna na postelji. Za njo vidimo zgornjo in dolga lesenega podstavka. Pri kneginji sedi njena mati kraljica Hat-Sep-sud, slovita vladarica iz trinajste egiptovske dinastije. Na levi ob postelji prebira kraljevi zdravnik svojo knjigo in išče navodil, da bo po njih zmožal zdravilo za mlado kraljico. Zdravila ima razložena na majhni omarici pred seboj. Sence v tej kraljevski spalnici so gladke, svetle, samo strop je okrašen s pisano poslikanmi tramovi in z robom, na katerem vidimo motive iz stiliziranega lotosovega cvetja. Skoz vrata v ozadju je videti del kopalnice s pečjo in posodo iz belega marmorja. Pred posteljo stojijo kneginjin brat, bodoči farson Kuit-Mose III., ki je zanj vladala njegova mati, katero je pa potem odstavil. Bil je to prvi državni udar v egiptovski zgodovini, zakaj mlademu knezu mati ni hotela priznati pravice do prestola, ker je bil sin neke postranske žene pokojnega farsona. Poročil se je potem s svojo polsestro Neferu-Re ter vladal Egiptu kot eden njegovih največjih kraljev.

Splošno je bilo znano, da se Cezar pripravila na pohod velikega obsega, da bi naredil konec večnim vdomom Perzijcev. Tedaj so Sibilini svečeniki izjavili, da je preokleja, katero so vpraševali glede bližnje vojne, odgovorila, da bo Perzijce mogel premagati le kralj. To je se bolj stopnjevalo nezaupanje, ki se je širilo po mestu, kakor tudi splošen poplaj. Ljudje so nasledili najznamenjšim bedastostim: Cezar namerava prestolnico bodočega kraljevstva premestiti na vzhod, mora celo v Aleksandrijo. Kleopatra ga misli narediti za neke vrste zgodnjega kralja; Elvius Cinna, konzulov zakonik, ima v rokah zakonski ostanek, katerega mu je dal ahraniti Cezar z navodilom, naj ga po njegovem odhodu na bojišče predloži senatu, in po tem zakonskem predlogu naj bi imel državni poglavar pravico zaradi potomstva oženiti toliko žensk, kolikor in kakršne koli hoče. Kleopatra je torej diktatorja, silila v mnogozestrovje. Ali ga je zapeljala prijatelj, da se je poživljal

ponoviti še običajna igra, po kateri se po- viša veljava brata in s tem sestra pahnje a prestola.

Zdelo se je, da je usoda sama prikočila Kleopatrin pomoč, kajti nekaj mesecev po njenem povratku je v starosti petnajst let umrl Ptolomej XV. Hudehni jeziki so seveda govedjali, da je dečka zastrupila in se s tem iznebila enega svojih tekmecev. Toda v resnici za to domnevo ni nobenih dokazov. Pa tudi sicer mali Ptolomej ni imel svojevoljne, gospodovalne in trmaste značaja kakor njegov brat Ptolomej Dionizij, ki je utonil v Nilu, temveč je bil zmerom le pokorno orodje v rokah svoje sestre. Zato torej ni verjetno, da bi brez potrebe in le iz neupravičljive jeze spravila a sveta bodrega dečka. Ako bi se ji kdo mogel zdeli nevaren, bi bila Arasnoe, ki se je bila že enkrat vrgla v boj za oblast. Toda Cezarjeva ujetnica je bila potem, ko je odgledala svojo vlogo v slavnostnem triumfu, lagnana v neko svetlišče v Efezu, kjer je po-

rana in oborožena po rimskem vzoru. In z vnebo se je vrgla na obnovevne vojne mornarice, da bi nekoč mogla s lastno silo braniti svoje vladarske pravice in neodvisnost države.

Medtem se je Cassius, eden izmed Cezarjevih morilcev, moral v Azijo boriti proti tistemu veterjaku Dolabellu (bivšemu Ciceronovemu pastorku, ki je bil Cezarjevo orodje, kadar je bilo treba izpeljati kako nasilno dejanje), ki je po smrti vodje kar na slepo odšel na Vzhod, da bi at nagrabil pokrajin in bogastva. In Cassius se je sedaj povzpelo do drznosti, da je egiptovsko kraljico zaprosil za pomoč. Če sploh komu, potem bi Kleopatra raje pomagala Dolabellu kakor pa morilec očeta svojega sina. Toda bila je odločena, da bo na vsak način ostala nevtiralna, dokler se zmeda v rimski državi ne razjasni. Ammonios pa ji je svetoval, naj nikar ne odgovori s podobnim ne, da ne bi s tem razdrznila republikanskega generala. In tako je dala Cassiu sporočiti, da egipt-

Pismo enega, ki je spregledal

Jože Gutovnik, bivši tajnik Koroškega okrožja Osvobodilne fronte, razkrinkava komunistične cilje »osvobodilnega« gibanja

V naslednjem prinašamo zanimivo pismo, ki ga je svojim prijateljem in somišljenikom na Koroškem in štajerskem pisal Jože Gutovnik, bivši tajnik koroškega okrožja Osvobodilne fronte.

Gutovnik je bil do aprila 1941 v jugoslovanski vojski poročnik kraljeve garde, potem je šel v službo v Gradec. Ko je Osvobodilna fronta začela s svojim delom, se ji je Gutovnik kot prepričan nacionalist pridružil, misleč, da gre res za narodno ali osvobodilno stvar. Ker je bil sposoben človek in je kot bivši gardni častnik imel med svojimi rojaki velik ugled, se je brž zelo uveljavil in kmalu postal tajnik koroškega okrožja OF.

A kot pošten in pameten človek ter kot zaveden Slovenec je na tem mestu, kjer je imel stalno posla z najvišjimi voditelji Osvobodilne fronte, kmalu moral spoznati, da se za »narodno« in »osvobodilno« krinko v resnici skriva samo komunizem, čigar prva posledica bi bila uničenje slovenskega naroda, za katerega je Gutovnik mislil, da se bori.

Po tem spoznanju je pustil Osvobodilno fronto, začel na njenem področju delati proti njej in ljudstvu polasnjevati nene pravice. OF je po-
šiljala za njim najete morilce, da bi ga spravili s poti. Moral je nepretrgoma bežati in se skrivati, dokler ga ni prijel in zaprla policija.

Iz zgoraj je poslal svojim somišljenikom ter žrtvam svojega nekdanjega dela pismo o svojih spoznanjih glede Osvobodilne fronte. To pismo v naslednjem objavljamo dobesedno, ker dokazuje, kako prihaja po-
logoma spoznanje in iztreženje med vse naše rojake.

Pismo se glasi:

»Dragi znanici!

Ive tudite se, da se tako javno obračam na Vas, ko sem prej vendar vedno le skrivaj prišel v Vašo hišo. Takoj boste izvedeli, za kaj gre. Preden pa pričnem, hočem pribiti dejstvo, da pišem na lastno željo in popolnoma neprislilen, da celo hvaljeval sem oblasti, da mi je to dovolila.

Da pa je moja trditve, da pišem po lastni želji, neprislilen in nepodkropljen, resnična, dokazuje dejstvo, da sem pred svojo aretacijo to, kar vam hočem danes vsem objasniti, povedal že marsikomu izmed vas. Takrat pa še nisem vedel, da bom nekaj dni pozneje sedel za zapah. Hočem to resnico povedati vsem; želim, da ni bilo mogoče, ker sem moral bežati pred partizanskimi patrulami. Te so me namreč pričele zasledovati takoj, čim so partizanski voditelji spoznali, da sem na delu, da razkrinkam eno najbolj satan-
skih organizacij v naši zgodovini.

Za mojega delovanja med partizani sem bil trdno prepričan, da je linija OF (Osvobodilne fronte) pravilna. Verjel sem, da je to organizacija, v kateri sicer so-
delujejo komunisti, toda le kot enako-
vredni člani z drugimi strankami, in da ima ta organizacija kot edini cilj le osvo-
boditev naše rodne grude.

Kot bivši oficir sem se z vso vneto
lotil dela. Ker sem bil vnet delavec, sem
kmalu napredoval in po Poldetovi smrti
sem bil celo začasni njegov namestnik.
To je, sekretar vsega Mežiškega okrožja.
Razumljivo je, da mi voditelji OF sedaj
niso več mogli prikrivati svojih pravih
ciljev, in tako sem počasi, korak za ko-
rakom, prodiral v tajnosti te organizacije.
Kako je na eni strani rastlo moje pravo
spoznanje o partizanih, tako je vzporedno
upadala moja volja in vna za delo,
dokler nisem končno pričel delovati v
nasprotni smeri.

Zvedel in spoznal sem naslednje:

OF je 100% komunistična organizacija

Vsi voditelji v vrhovnem plenumu, ki
imajo kakšno besedo, so komunistični.
rovarji še iz Jugoslavije. Tudi glavni vo-
ditelj, Josip Broz, ki si je nadel ime Tito,
— bivši ponarejevalec denarja in atenta-
tor — je bil poslan v Jugoslavijo narav-
nost iz Moskve, kjer se je šolal v komu-
nističnem duhu, že l. 1938. z naloge, da
tu ob primernih prilikah izvede komunistično
revolucijo.

Komunisti so se dobro zavedali, da v
rednih razmerah revolucija ne more uspe-
ti, zato so se skrbno pripravljali. Ko je
bila l. 1941. Jugoslavija v vojni z Nem-
čijo, so se po nalogu komunistične stran-
ke javili mnogi komunisti kot prostovolj-
ci za branbo Jugoslavije, proti kateri so
prej povsod rovarili in jo prekinjali.

Imeli pa so pri tem dva cilja:
1. hoteli so prevariti ljudi ter jih pre-
pričati, da so njihovi obetniki zares do-
moljubni, za kar jim je še posebno slo-
vo, 2. nabrati čim več orožja in municije
ter ga skriti do določenih prilik.

To je javno priznal Kidrič, zloglasni
vodja komunistov, ki sedaj vodi Osvobo-
ditelno fronto.

Komunisti so dobro vedeli, da ne sme-
jo s pravo barvo pred ljudi, zato so ča-
kali primerne prilike. Za komunistično
stranko je sploh značilno, da si nadene
vsako mogočo krinko, samo da bi do-
segla svoj cilj, od katerega pa ne odstopi
niti za las. Znano je, da so se v Mariboru
nekateri komunistični študentje vpisali
celo v bogoslovje, čeprav niso verovali
v Boga, samo da bi laže širili komuni-
stično idejo med našim katoliškim ljud-

stvom. Eden od njih je tudi Lampret, se-
daj kurat pri partizanih, ki pa v svojih
pridigah ne omenja niti Boga niti vere,
temveč vabi vernike na bratomorno klan-
je in na vsa usta hvali razmere v Sov-
jetski Rusiji.

Dokazi

Z vstopom Sovjetske Rusije v vojno
se je komunistom ponudila dolgo priča-
kovana prilika. Ker pa, kot sem že ome-
nil, niso emeli na dan s pravo barvo, so
si nadeli krinko osvobodilnega boja. Od-
ločno so zavračali trditve, da je OF ko-
munistična in odločno so skrivali imena
komunističnih voditeljev.

Da pa je OF zares komunistična orga-
nizacija, je na razpolago dovolj dokazov:

1. Začela se je točno z vstopom Sov-
jetske Rusije v vojno. Prej torej komu-
nisti niso čutili potrebe osvoboditi narod.

2. »Osvoboditelji« so komunisti: Broz,

Kidrič, Vidmar, Kardelj, Kocbek itd.

3. Tudi voditelji v partizanskih edini-
cah (brigadah, bataljonih in četah) so le
komunisti. Kdor hoče biti le vodnik v
četi, mora biti komunist. Vsak politični
delavec je član komunistične stranke. Tu-
di mene je Polde vpisal v stranko ter me
ni niti vprašal, če želim ali ne.

4. V vseh listih in knjigah, ki jih iz-
daja OF, je opaziti komunistične znake;
povsod se govori in piše le o Stalinu,
Sovjetski Rusiji, komunizmu in o delov-
nem ljudstvu, kar pomeni isto kot ko-
munisti. Vsi listi OF so skrivaj izhajali že
v Jugoslaviji kot komunistična glasila.

5. Partizanske pesmi so polne doka-
zov o komunizmu. Na prvem mestu v
pesmarici je »Internacionala«, ki je ko-
munistična himna. Ali se vam ni upiral
jezik pri vreticah, kakor so n. pr.:

»Živi naj rdeča Slovenija,

živi naj dekle poštena,

živi naj tista, ki ljubi junaškega ko-
munista.

Umre naj tista, ki ljubi zločinca belo-
gardista!

ali: »Čez gore, polja, po celem svet' doni:

Slovenija svobodna, sovjetska bodeš
ti.

ali: »Naglo puške smo zgrabili in odločno

z doma šli,

ko sovjetski so junaki skupni boj
oklicali.

in končno: »Rdeče smo fronte, bojevniki

mi.

In naše je geslo: Sovjeti svetla!

6. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

7. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

8. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

9. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

10. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

11. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

12. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

13. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

14. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

15. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

16. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

17. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

18. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

19. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

20. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

21. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

22. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

23. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

24. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

25. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

26. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

27. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

28. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

29. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

30. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

31. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

32. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

33. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

34. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

35. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

36. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

37. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

38. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

39. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

40. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

41. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

42. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

43. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

44. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

45. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

46. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

47. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

48. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

49. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

50. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

51. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

52. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

53. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

54. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

55. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

56. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

57. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

58. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

59. Na sestankih, ki sem jih imel z vo-
dilišnimi funkcionarji, je bilo javno govo-
ra o tem, da se komunistična stranka začas-
no skriva v OF, bo pa ob določenem ča-
su javno nastopila ter v naši deželi iz-
vedla krvavo revolucijo točno po ruskem
vzorcu.

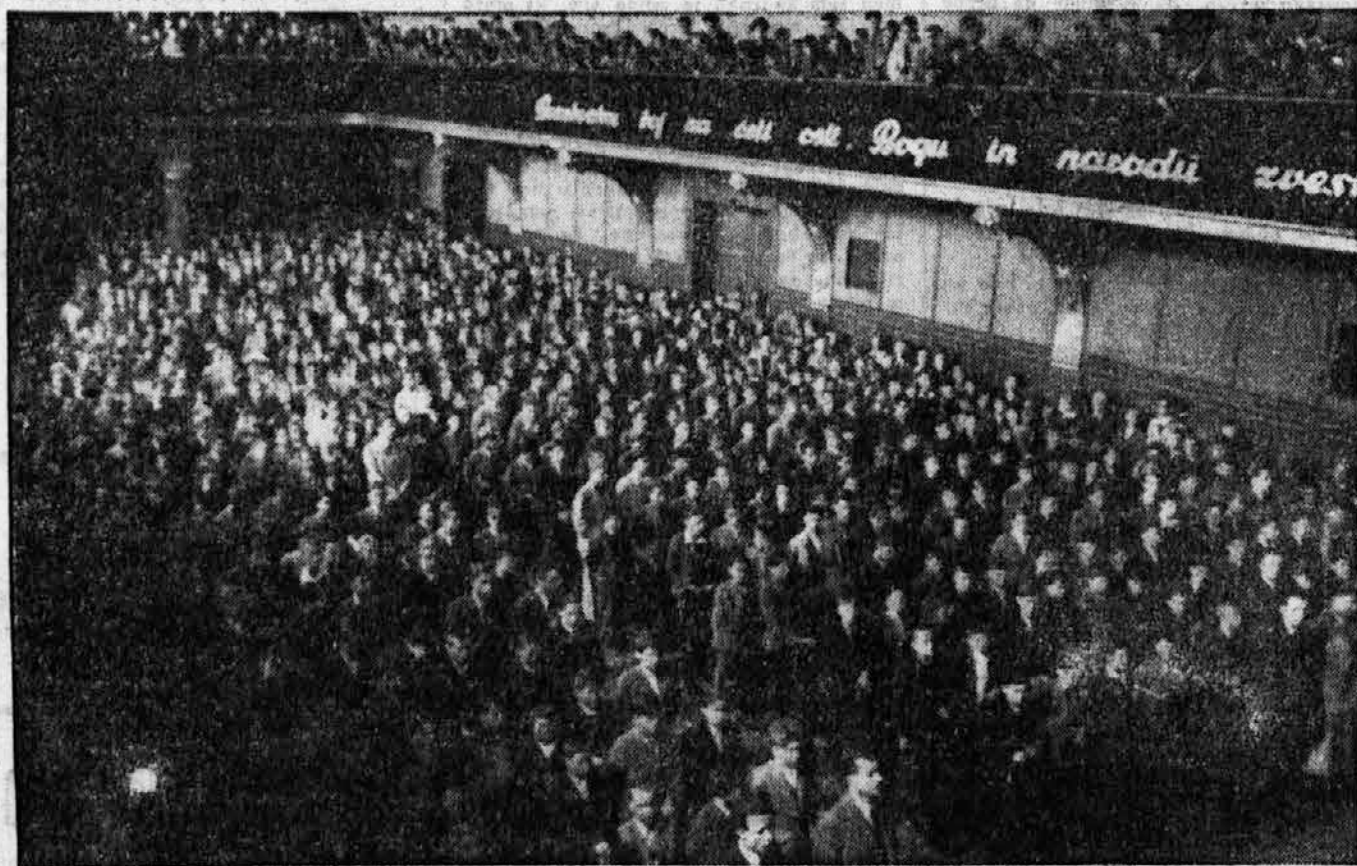
60. Komunistične znake je opaziti tudi
v partizanski vojski: peterokraka zvezda
na kapi in zastavi, pozdrav s pestjo,
ogovarjanje s »ti« in »lovareš« — vse
točne tako kakor pri komunistični stran-
ki. Žal pa so tisti, ki druge ogovarjajo z
besedo »lovareš«, vedno pripravljali tem-
u tovarisu poslati kroglo v tilnik.

6

Dejanje in nehanje slovenske domovine



Slovenski domobranec, up našega naroda, na pohodu



Ljubljanska srednješolska mladina obračunava s komunizmom na zborovanju v unioński dvorani



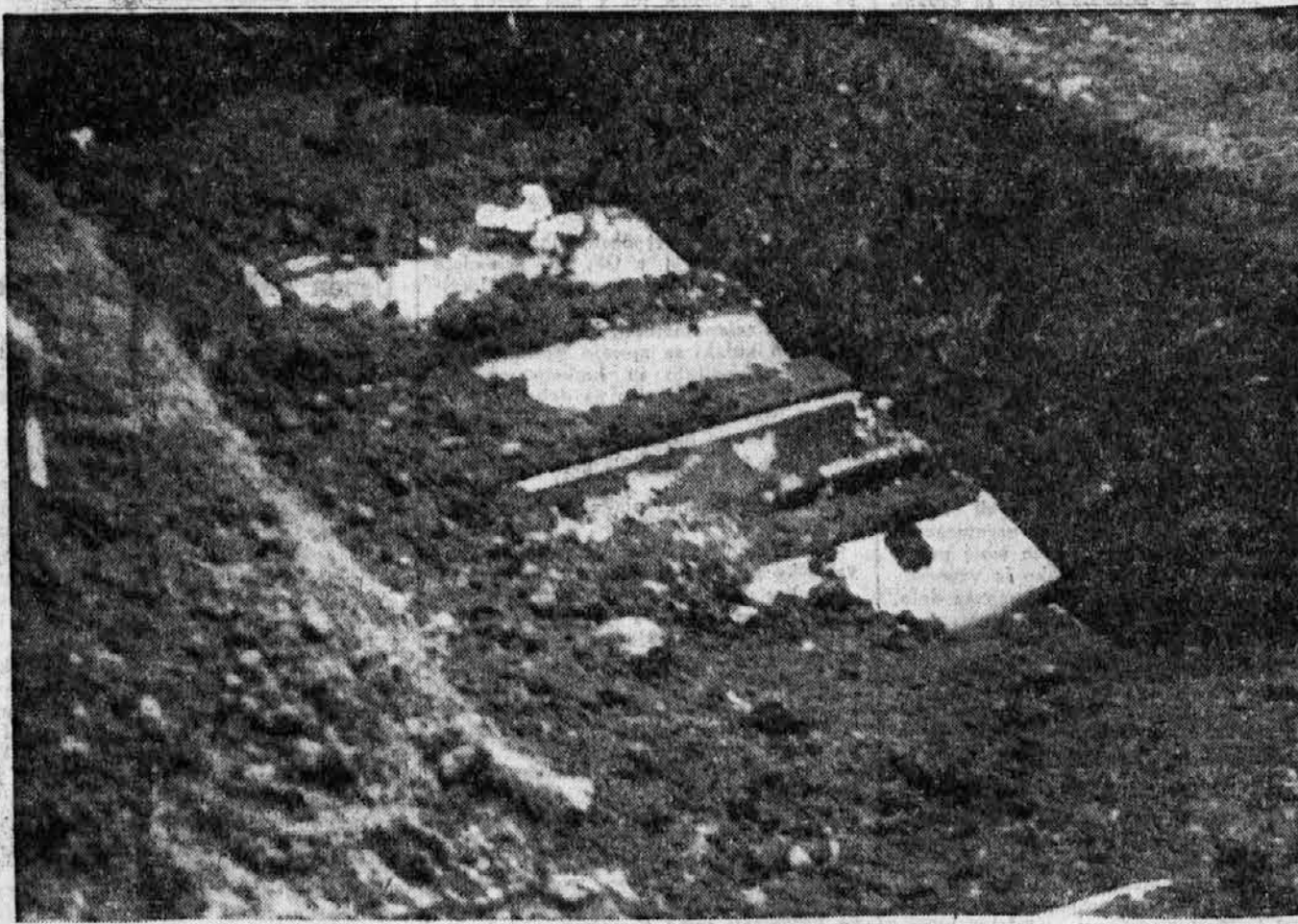
Turške pobite junake spremljajo v Velikih Laščah k zadnjemu počitku



Prizor s pokopališča v Velikih Laščah



To je slovenska rdeča narodna osvobodilna vojska, »zaveznica« in varovanka silkanli angleških lordov ter ameriških milijarderjev! Silka kaže ta »heroje«, zajete pri Ribnici. Kaj si more misliti o tej »vojski« tisti, ki verjame naslednji hvalnici: »Le ena armada na svetu je danes vredna, da se postavi ob bok rdeči armadi... Ta edina armada na svetu je naša »narodna osvobodilna vojska«. (Razglas ljubljanskega okrožnega odbora »Zveze slovenske mladine« 23. februarja 1943 za 25. letnico sovjetske vojske)



Skupaj v življenju, skupaj v boju in krivi, skupaj v slavnem grobu



Trije prizori s odkopavanja žrtv, ki so jih rdeči tolovali po padcu Turjaka lani septembra pobili in kakor mrhovino zagrebli blizu velkolajške postaje